

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 09.04.2019 № 8–2

ЗВІТ

про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству охорони здоров'я України на підготовку медичних, фармацевтичних кадрів вищими навчальними закладами, та стану використання і розпорядження об'єктами державної власності, належними державі матеріальними, іншими активами, що мають фінансові наслідки для державного бюджету

Київ 2019

Рахункова палата від імені Верховної Ради України здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням (стаття 98 Конституції України).

Організацію, повноваження та порядок діяльності Рахункової палати визначає Закон України від 02.07.2015 № 576–VIII “Про Рахункову палату”.

Згідно з цим Законом, повноваження, покладені на Рахункову палату Конституцією України, здійснюються через провадження заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту).

Державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечується Рахунковою палатою шляхом здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів.

Рахункова палата застосовує у своїй діяльності основні принципи діяльності Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), Європейської організації вищих органів фінансового контролю (EUROSAI) та Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю (ISSAI) в частині, що не суперечить Конституції та законам України.

ЗМІСТ

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ.....	4
УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ	10
1. ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ	18
2. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ	21
2.1. <i>Оцінка виконання рекомендацій Рахункової палати за результатами попереднього аудиту</i>	<i>21</i>
2.2. <i>Оцінка законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень Міністерством охорони здоров'я України з питань організації підготовки кадрів закладами вищої освіти та управління об'єктами державної власності.....</i>	<i>22</i>
2.3. <i>Оцінка стану планування і затвердження видатків за бюджетною програмою 2301070 та їх виконання</i>	<i>26</i>
2.4. <i>Аналіз дотримання вимог чинного законодавства при використанні бюджетних коштів закладами вищої освіти.....</i>	<i>32</i>
2.5. <i>Оцінка формування, розміщення і виконання державного замовлення на підготовку кадрів</i>	<i>34</i>
2.6. <i>Аналіз організації підготовки фахівців</i>	<i>39</i>
2.7. <i>Стан працевлаштування випускників</i>	<i>45</i>
2.8. <i>Оцінка обліку та розпорядження державним майном.....</i>	<i>48</i>
Додатки 1–3.....	58

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

бюджетна програма 2301070	бюджетна програма за КПКВК 2301070 “Підготовка і підвищення кваліфікації медичних та фармацевтичних, наукових та науково-педагогічних кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації”.
Бюджетний кодекс	Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456–VI.
Буковинський медуніверситет	Вищий державний навчальний заклад України “Буковинський державний медичний університет”.
Господарський кодекс	Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436–IV.
ГУ ДФС у Чернівецькій області	Головне управління Державної фіскальної служби у Чернівецькій області.
ДКСУ	Державна казначейська служба Україна.
Державне замовлення	Державне замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів.
Державний контракт	Державний контракт на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів за державним замовленням.
Дніпропетровська медакадемія	Державний заклад “Дніпропетровська медична академія Міністерства охорони здоров’я України”.
Донецький медуніверситет	Донецький національний медичний університет.
ДОЗ	Департамент охорони здоров’я.
ДСТУ	ДСТУ Б Д.1.1–1:2013 “Правила визначення вартості будівництва” прийняті наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 05.07.2013 № 293.
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти.
Закон № 185	Закон України від 21.09.2006 № 185–V “Про управління об’єктами державної власності”.
Закон № 208	Закон України від 14.10.1994 № 208/94–ВР “Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності”.
Закон № 222	Закон України від 02.03.2015 № 222 “Про ліцензування видів господарської діяльності”.
Закон № 922	Закон України від 25.12.2015 № 922–VIII “Про публічні закупівлі”.
Закон № 996	Закон України від 16.07.1999 № 996 “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”.
Закон № 1060	Закон України від 23.05.1991 № 1060 “Про освіту” (втратив чинність 28.09.2017 згідно із Законом України від 05.09.2017 № 2145).
Закон № 1378	Закон України від 11.12.2003 № 1378 “Про оцінку земель”.
Закон № 1560	Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18.09.1991 № 1560.
Закон № 1556	Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII “Про вищу освіту”.
Закон № 1662	Закон України від 06.10.2016 № 1662 “Про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” щодо працевлаштування випускників”.

Закон № 1952	Закон України від 01.07.2004 № 1952–IV “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень”.
Закон № 2145	Закон України від 05.09.2017 № 2145 “Про освіту” (набрав чинності 28.09.2017).
Закон № 2269	Закон України від 10.04.1992 № 2269–VIII “Про оренду державного та комунального майна”.
Закон № 2464	Закон України від 08.07.2010 № 2464 “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування”.
Закон № 5499	Закон України від 20.11.2012 № 5499 “Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів”.
Закон України про державний бюджет на 2017 рік	Закон України від 21.12.2016 № 1801–VIII “Про Державний бюджет України на 2017 рік”.
Закон України про державний бюджет на 2018 рік	Закон України від 07.12.2017 № 2246–VIII “Про Державний бюджет України на 2018 рік”.
ЗВО	Заклади вищої освіти.
Загальні умови договорів підряду № 668	Загальні умови укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві, затвержені постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2005 № 668.
Загальні вимоги № 1536	Загальні вимоги до визначення результативних показників бюджетних програм, затвержені наказом Мінфіну від 10.12.2010 № 1536 “Про результативні показники бюджетної програми”.
Інструкція № 90	Інструкція про оплату праці та розміри ставок заробітної плати професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 02.04.1993 № 90, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 03.12.1993 за № 181.
Кримський медуніверситет	Кримський державний медичний університет імені С. І. Георгієвського.
Комп'ютерна програма “Контингент”	Комп'ютерна програма “Контингент студентів вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів III–IV р. а.”
Класифікатор державного майна	Наказ Фонду державного майна України від 15.03.2006 № 461 “Про затвердження класифікатора державного майна”.
КЗпП	Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322.
Львівський медуніверситет	Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького.
Методика № 346	Методика розрахунку орієнтовної середньої вартості підготовки одного кваліфікованого робітника, фахівця, аспіранта, докторанта, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 20.05.2013 № 346.
Методика № 1121	Методика проведення інвентаризації об'єктів державної власності, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2005 № 1121.

Мінфін	Міністерство фінансів України.
МОН	Міністерство освіти і науки України.
НМУ імені О. О. Богомольця наказ № 197	Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. Наказ Фонду державного майна України від 03.02.2006 № 197 “Про затвердження форм надання відомостей про об’єкти державної власності”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 04.04.2006 за № 380/12254.
наказ № 536	Наказ Міністерства охорони здоров’я України від 21.06.2013 № 536 “Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних кадрів, підвищення кваліфікації”.
наказ № 888	Наказ Міністерства охорони здоров’я України від 01.08.2017 № 888 “Про державне замовлення на підготовку фахівців, науково-педагогічних кадрів, підвищення кваліфікації лікарів та провізорів у 2017 році”.
наказ № 1417	Наказ Міністерства охорони здоров’я України від 30.07.2018 № 1417 “Про державне замовлення на підготовку фахівців, науково-педагогічних кадрів, підвищення кваліфікації лікарів та провізорів у 2018 році”.
наказ № 329	Наказ Міністерства охорони здоров’я України від 08.04.2016 № 329 “Про закріплення окремого нерухомого майна державної власності”.
Одеський медуніверситет	Одеський національний медичний університет.
Основи законодавства № 2801 П(С)БО № 122	Закону України від 19.11.1992 № 2801 “Основи законодавства України про охорону здоров’я”. Наказ Міністерства фінансів від 12.10.2010 № 1202 “Про затвердження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 01.11.2010 за № 1017/18312.
Перелік № 150	Наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 10.08.2004 № 150 “Про затвердження Примірною переліку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій та послуг з ремонту приміщень, будинків, споруд”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 21.08.2004 за № 1046/9645.
Перелік № 501	Перелік закладів охорони здоров’я та програм у галузі охорони здоров’я, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, видатки на які здійснюються з державного бюджету, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 16.05.2011 № 501.
Положення про ЄДЕБО	Положення про Єдину державну електронну базу з питань освіти, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 13.07.2011 № 752 (втратило чинність згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1060 “Деякі питання функціонування ЄДЕБО”).
Положення № 88	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88, зареєстрованим у

- Міністерстві юстиції України 05.06.1995 за № 168/20704.
- Положення № 174 Положення про клінічний заклад охорони здоров'я, затверджене наказом Міністерства охорони здоров'я України від 05.06.1997 № 174, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.07.1997 за № 245/2049.
- Положення № 267 Положення про Міністерство охорони здоров'я України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 № 267.
- Положення № 291 Положення про спеціалізацію (інтернатуру) випускників вищих медичних і фармацевтичних закладів освіти III–IV рівня акредитації медичних факультетів університетів, затверджене наказом МОЗ від 19.09.1996 № 291, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 03.12.1996 за № 696/1721.
- Положення № 459 Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 459.
- Положення № 879 Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.10.2014 за № 1365/26142.
- Положення № 978 Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 09.08.2001 № 978.
- Порядок № 44 Порядок складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, затверджений наказом Міністерства фінансів від 24.01.2012 № 44, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 09.02.2012 за № 196/20509.
- Порядок № 228 Порядок складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228.
- Порядок № 306 Порядок формування державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 15.04.2013 № 306.
- Порядок № 363 Порядок розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20.05.2013 № 363.
- Порядок № 367 Порядок працевлаштування випускників державних вищих медичних (фармацевтичних) закладів освіти, підготовка яких здійснювалась за державним замовленням, затверджений наказом МОЗ від 25.12.1997 № 367, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 15.04.1998 за № 246/2686.
- Порядок № 390 Порядок надання одноразової адресної грошової допомоги випускникам вищих навчальних закладів, які здобули освіту за напрямами і спеціальностями медичного та фармацевтичного профілів, затверджений наказом МОЗ від 28.05.2012 № 390,

zareestrovanim u Ministerstvi yustitsii Ukraini 12.06.2012 za № 942/21254.

- Порядок № 461 Порядок прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 461 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 08.09.2015 № 750).
- Порядок № 560 Порядок затвердження проектів будівництва і проведення їх експертизи, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 560.
- Порядок № 736 Порядок надання платних освітніх послуг державними та комунальними навчальними закладами, затверджений спільним наказом Міністерства освіти і науки України, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України від 23.07.2010 № 736/902/758, zareestrovanim u Ministerstvi yustitsii Ukraini 30.11.2010 za № 1196/18491.
- Порядок № 803 Порядок відчуження об'єктів державної власності, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 06.06.2007 № 803.
- Порядок № 992 Порядок працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, підготовка яких здійснювалася за державним замовленням”, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 22.08.1996 № 992.
- Порядок № 1219 Порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2015 № 1219 “Про затвердження деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку в державному секторі”, zareestrovanim u Ministerstvi yustitsii Ukraini 16.01.2016 za № 85/28215.
- Порядок № 1541 Порядок організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства, затверджений наказом МОН від 01.11.2013 № 1541 “Деякі питання організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства”, zareestrovanim u Ministerstvi yustitsii Ukraini 25.11.2013 za № 2004/24536.
- Постанова № 117 Постанова Кабінету Міністрів України від 23.04.2014 № 117 “Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти”.
- Постанова № 226 Постанова Кабінету Міністрів України від 05.04.1994 № 226 “Про поліпшення виховання, навчання, соціального захисту та матеріального забезпечення дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування”.
- Постанова № 245 Постанова Кабінету Міністрів України від 03.04.1993 № 245 “Про роботу за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій”.
- Постанова № 275 Постанова Кабінету Міністрів України від 28.03.2018 № 275 “Деякі питання проведення міжнародного моніторингового дослідження якості вищої медичної освіти у 2018 році”.
- Постанова № 467 Постанова Кабінету Міністрів України від 14.04.2004 № 467 “Про затвердження Положення про Єдиний реєстр об'єктів

	державної власності”.
Постанова № 511	Постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 511 “Про державне замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів у 2017 році”.
Постанова № 524	Постанова Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 524 “Питання оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери”.
Постанова № 556	Постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2018 № 556 “Про державне замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів у 2018 році”.
Постанова № 668	Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2005 № 668 “Про затвердження Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві”.
Постанова № 1121	Постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2005 № 1121 “Про затвердження Методики проведення інвентаризації об’єктів державної власності”.
Постанова № 1298	Постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 “Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери”.
Правила № 1098	Правила складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2002 № 1098, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21.01.2003 за № 47/7368.
План працевлаштування	План працевлаштування випускників вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів, медичного інституту Сумського державного університету, медичного, стоматологічного та фармацевтичного факультетів Ужгородського та медичного факультету Харківського національних університетів 2017 року, підготовка яких здійснювалася за державним замовленням.
Розпорядження № 1009–р	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.12.2018 № 1009–р “Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству охорони здоров’я на 2018 рік”.
Умови прийому в 2017 році	Умови прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2017 році, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 13.10.2016 № 1236, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 23.11.2016 за № 1515/29645.
Умови прийому в 2018 році	Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2018 році, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 13.10.2017 № 1378, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 14.11.2017 за № 1397/31265.
ФДМУ	Фонд державного майна України.
Фармацевтичний університет	Національний фармацевтичний університет.
Харківський медуніверситет	Харківський національний медичний університет.
Цивільний кодекс	Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435–IV.

УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

1. Міністерство охорони здоров'я України не забезпечило належного виконання функцій головного розпорядника коштів державного бюджету за бюджетною програмою 2301070, зокрема в частині належного контролю за їх використанням 14 закладами вищої освіти (далі – ЗВО), що належать до сфери його управління, а також своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень у цій сфері. Виконання МОЗ функцій державного замовника з підготовки медичних і фармацевтичних кадрів було формальним: у 2017–2018 роках МОЗ не виконано показники державного замовлення з прийому (1335 осіб) і випуску (163 особи).

Через дефіцит бюджетних призначень упродовж 2017–2018 років кошти загального фонду державного бюджету в загальній сумі 2,2 млрд грн МОЗ переважно спрямовувалися на забезпечення оплати праці науково-педагогічних працівників 14 закладів вищої освіти (університети, академії), що належать до його сфери управління, та виплату стипендії.

Проведені аудити в 7 ЗВО, що належать до сфери управління МОЗ, засвідчили, що створена міністерством система управління і контролю за їх діяльністю, використанням і розпорядженням майном є недостатньо ефективною.

2. З набранням чинності новим Законом України “Про вищу освіту” з 06.09.2014 ЗВО надано автономію та самоврядування, зокрема у прийнятті рішень стосовно організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, проте належного внутрішнього контролю за використанням коштів державного бюджету та державного майна в перевірених ЗВО не забезпечено.

Головний розпорядник не вжив заходів щодо функціонування дієвої системи внутрішнього контролю з метою отримання достатньої впевненості, що поставлені перед ЗВО цілі досягаються, а виділені кошти використовуються законно та продуктивно. Наявні ризики у діяльності ЗВО системно не ідентифіковані, управління ризиками здійснюється ситуативно, що створює істотні ризики для реалізації МОЗ ефективною освітньої політики та управління ЗВО.

Протягом останніх трьох років управлінням аудиту та аналітики МОЗ із 14 ЗВО, які здійснювали підготовку медичних і фармацевтичних кадрів, перевірено лише два заклади – Одеський медуніверситет і НМУ імені О. О. Богомольця. Перевірки засвідчили наявність проблем з питань обліку та управління державним майном, які поки що залишаються невирішеними, а також порушень бюджетного законодавства. За наслідками перевірок МОЗ розірвано контракти з керівниками ЗВО: ректором Одеського медуніверситету Запорожаном В. М. і ректором НМУ імені О. О. Богомольця Амосовою К. М. Наразі ці керівники захищають свої права у суді, численні судові розгляди значно ускладнюють роботу вказаних закладів.

2.1. Відповідальність за результати фінансово-господарської діяльності, стан і збереження нерухомого та іншого майна покладено на керівників ЗВО. Однак недостатній внутрішній контроль МОЗ за ефективним використанням ЗВО коштів державного бюджету і державного майна, а також безвідповідальність їх керівників спричинили використання у 2017–2018 роках¹ ЗВО з порушенням вимог чинного законодавства і власних розпорядчих актів 119618,0 тис. грн, непродуктивно – 4329,1 тис. грн, нерезультативно – 52739,5 тис. грн, неекономно – 1233,3 тис. грн, ЗВО недоотримано доходів – 13984,4 тис. грн і 1097,1 тис. доларів США. У зв'язку з несплатою обов'язкових податків та нарахованої пені недоотримано державним бюджетом – 5905,0 тис. грн, не отримано матеріальної допомоги студентами з числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування – 12,5 тис. грн, створено ризики незаконних і неекономних видатків – 981,3 тис. грн, викривлено дані бухгалтерського обліку і бюджетної звітності на суму 18540,6 тис. грн, що відповідно до статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства. Через недоліки у плануванні та неефективне управління не використано і повернуто до державного бюджету 2948,4 тис. гривень.

Зокрема, **виявлено факти оплати будівельних робіт** Буковинським медуніверситетом (ФОП “Зеленівський О. І.”, ФОП “Житарь В. Г.” і ТОВ “Будівельник 2020”) і НМУ імені О.О. Богомольця (ПП “Діамант”, ТОВ “І. Б. К. Девелопмент”, ТОВ “ВБК Воля”, ТОВ “Інжбуд Лтд”, ФОП Волошин О. В.), **які фактично не були виконані, але включені до актів приймання виконаних будівельних робіт, або внаслідок безпідставного завищення обсягів таких робіт, що має ознаки кримінальних правопорушень.**

Виявлено також ознаки кримінальних правопорушень під час передачі Одеським медуніверситетом ТОВ “Стікон” земельної ділянки (була виділена університету на праві постійного користування для експлуатації гуртожитків) **і об'єктів незавершеного будівництва без визначення їх вартості як об'єктів інвестицій під забудову житлових будинків** за адресою: м. Одеса, вул. Мечникова, 2. **Аналогічно без визначення вартості земельних ділянок як об'єкта інвестицій університетом передано ТОВ “Стікон” з метою проведення робіт з реконструкції частини будівель гуртожитків, розташованих за адресами: м. Одеса, вул. Мечникова, 32, і вул. Малиновського, 37. Як наслідок, змінено цільове призначення земельних ділянок за цими адресами.**

Крім того, встановлено факти непродуктивного використання Одеським медуніверситетом медичного та іншого обладнання, придбаного за кошти державного бюджету (27552,3 тис. грн) для забезпечення навчально-виховних

¹ У вказаних порушеннях враховано також результати аудиту, проведеного в Одеському медуніверситеті за 2015 рік – I півріччя 2018 року (відповідно до депутатського звернення народних депутатів України Макар'яна Д. Б. і Івіка О. П. від 30.05.2018 № 427/05/30 і рішення Рахункової палати від 31.05.2018).

та науково-дослідних процесів, яке не введено в експлуатацію і не використовується, та безпідставної оплати ТзОВ “Центрінформ” 2074,1 тис грн за надання видавничих послуг за умови функціонування в структурі університету видавничо-поліграфічного комплексу, працівниками якого виконано аналогічні роботи.

На запит Генеральної прокуратури України акт аудиту Одеського медуніверситету від 27.06.2018 № 05–10/01–11 надіслано до Генеральної інспекції Генеральної прокуратури України.

3. Участь МОЗ у реалізації державної політики у сфері вищої освіти протягом останніх трьох років не була ефективною. Створені МОЗ консультативно-дорадчі органи не брали активної участі у вирішенні питань формування сучасної ефективної системи підготовки медичних (фармацевтичних) кадрів.

Через відсутність стратегії розвитку вищої медичної освіти реформування цієї галузі МОЗ впродовж трьох років здійснювалося безсистемно, пріоритети діяльності не були визначені. Водночас потреби пацієнтів у якісних медичних послугах повинні стати визначальним критерієм у питанні реформування МОЗ вищої медичної освіти.

Лише 27.02.2019 розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.02.2019 № 95–р схвалено розроблену за участі МОЗ Стратегію розвитку медичної освіти, одним із пріоритетних напрямів якої визначено підвищення якості вищої медичної освіти. Уряд зобов’язав МОЗ разом із заінтересованими центральними органами виконавчої влади розробити та подати у місячний строк Кабінетові Міністрів України план заходів з реалізації Стратегії розвитку медичної освіти. Проте станом на 09.04.2019 такий план заходів МОЗ не розроблено.

МОЗ упродовж останніх років здійснює функціональну діяльність згідно з Положенням № 267, норми якого суперечать Закону № 1556 у частині сприяння працевлаштуванню випускників ЗВО. МОЗ не приведено у відповідність із вимогами Закону № 1556 норми Порядку № 367 щодо відпрацювання не менше трьох років випускниками медичних ЗВО. Покладений на ЗВО контроль за своєчасним прибуттям випускників до місця проходження інтернатури окремими ЗВО не здійснюється. Так, за даними департаментів охорони здоров’я облдержадміністрацій у 2017 році 6,2 відс., у 2018 році 16,9 відс. випускників не приступили до навчання в інтернатурі. Відсутній також контроль за відпрацюванням випускників, які отримали одноразову адресну грошову допомогу. Це свідчить про неефективність видатків, спрямованих державою на їх навчання, та відсутність заходів, спрямованих на управління зазначеними ризиками у майбутньому.

4. У 2017–2018 роках МОН не забезпечило розроблення державних стандартів вищої освіти за усіма спеціальностями галузі знань “Охорона здоров’я” з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, до сфери управління яких належать ЗВО, галузевих об’єднань організацій роботодавців і їх затвердження. Як наслідок, на сьогодні є чинними лише

чотири стандарти вищої освіти галузі знань “Охорона здоров’я”. **Зміст освіти ЗВО визначався самостійно.** У зв’язку з цим неузгодженими залишаються норми Закону № 1556 і частини другої статті 75 Основ законодавства № 2801 щодо погодження МОЗ навчальних планів і програм підготовки медичних (фармацевтичних) кадрів. Отже, **питання оцінки якості вищої освіти на сьогодні залишається надактуальним.**

Відсутність контролю МОН і МОЗ за дотриманням ЗВО, що належать до сфери управління МОЗ, вимог ліцензійних умов спричинила протягом 2017–2018 років при здійсненні освітньої діяльності окремими ЗВО перевищення затверджених ліцензованих обсягів, як правило, за рахунок підготовки фахівців за кошти фізичних і юридичних осіб, у т. ч. іноземних громадян. Зокрема, в Одеському медуніверситеті навчалось 8861 осіб при встановлених загальних ліцензованих обсягах підготовки 4585 осіб; в НМУ імені О. О. Богомольця – 13949 та 11977; в Дніпропетровській медакадемії – 4977 та 3050; у Запорізькому медуніверситеті – 8997 та 7180 осіб відповідно. **Переоформлення ліцензій для збільшення ліцензованого обсягу цим ЗВО відповідно до вимог абзацу четвертого пункту 2 Постанови № 1187 МОН не здійснювало.** При цьому потребує приведення у відповідність зі статтею 13 Закону № 222 частина шоста статті 24 Закону № 1556, зокрема щодо вилучення норми про визначення Кабінету Міністрів України органом, уповноваженим затверджувати форму і зміст ліцензії на провадження освітньої діяльності.

Протягом 2017–2018 років ЗВО, що належать до сфери управління МОЗ, загалом отримали 25 сертифікатів про акредитацію напрямів (спеціальностей) галузі “Охорона здоров’я”. Проте **прийом на навчання 15267 іноземців (студенти I–III курсів) здійснено за неакредитованими спеціальностями галузі знань “Охорона здоров’я”,** що суперечить нормативним актам МОН.

Відсутність обґрунтованих розрахунків вартості підготовки фахівців спричинила коригування ЗВО вартості навчання залежно від комерційної привабливості спеціальності, у зв’язку з чим, основний тягар капітальних видатків та витрат на оплату комунальних послуг перекладено на студентів, які навчаються за кошти фізичних і юридичних осіб.

5. **За відсутності координації та взаємодії з Мінекономрозвитку МОЗ як державний замовник фактично самоусунулось від виконання функцій з формування державного замовлення на підготовку медичних і фармацевтичних кадрів.** МОЗ не подавало до Мінекономрозвитку пропозиції щодо обсягів державного замовлення у порядку і терміни, встановлені Законом № 5499 і Порядком № 306; в порушення вимог пункту 19 Порядку № 306 – **не забезпечено своєчасного подання до Мінекономрозвитку звітів про виконання державного замовлення (натуральні показники) за 2017 і 2018 роки.**

На сьогодні МОН не розроблено і не затверджено спільно з Мінекономрозвитку та Мінфіном **порядку розрахунку закладами,**

установами вартості підготовки за державним замовленням одного кваліфікованого робітника, фахівця, аспіранта, докторанта, слухача за освітньо-кваліфікаційним рівнем, науковим ступенем, спеціальністю, напрямом підготовки, галуззю знань, видом економічної діяльності (для професійно-технічного навчального закладу), професією та формою навчання на плановий рік. Як наслідок, відсутній взаємозв'язок між затвердженими обсягами державного замовлення і коштами, передбаченими на їх виконання.

Унаслідок запровадження МОН автоматизованого адресного розміщення державного замовлення на підготовку кадрів у 2017–2018 роках також фактично знівельовано затверджений Постановою № 363 механізм розміщення державного замовлення. Під час остаточного розподілу МОН місць державного замовлення в ЄДЕБО показники державного замовлення МОЗ на 2017 і 2018 роки на підготовку кадрів у затверджених постановами Кабінету Міністрів України обсягах не були враховані.

МОЗ у 2017–2018 роках не виконано показники державного замовлення з прийому (1335 осіб) і випуску (163 особи), чим створено ризик незабезпечення закладів охорони здоров'я кваліфікованими медичними кадрами.

При цьому з дозволу МОН і МОЗ ЗВО самостійно здійснювали перерозподіл вакантних місць державного замовлення між спеціальностями, галузями знань і формами навчання без урахування потреб галузі у відповідних фахівцях, керуючись лише попитом абітурієнтів.

6. МОЗ не забезпечило належного виконання повноважень в частині здійснення контролю за ефективним використанням та збереженням державного майна, наданого в оперативне управління ЗВО. Як наслідок, частину земельних ділянок ЗВО втрачено, передані в оперативне управління окремі об'єкти знаходяться в аварійному стані, що унеможлиблює їх використання за призначенням для задоволення потреб системи освіти. Водночас за погодженням з МОЗ окремими ЗВО державне майно передавалося в оренду з порушенням вимог Закону № 2145 і використовувалося на цілі, не пов'язані з освітнім призначенням.

МОЗ не організувало проведення щорічної інвентаризації об'єктів державної власності для достовірного наповнення даними Єдиного реєстру об'єктів державної власності, як наслідок, не забезпечено належного контролю за повнотою внесення відомостей про нерухоме майно до цього Реєстру. Аналіз зміни площ забудови і об'єктів ЗВО, а також розмірів земельних ділянок МОЗ не здійснюється.

Через відсутність ефективних управлінських рішень станом на 01.01.2019 державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (з урахуванням вимог частини третьої статті 3 Закону № 1952), зокрема на понад 81 відс. земельних ділянок, 41 відс. споруд і 34 відс. будівель, ЗВО не оформлена.

Відсутність належного контролю під час передання майна в оренду та використання майна без оформлення договорів оренди, несвоєчасне проведення незалежної його оцінки та недостовірне визначення вартості призвело до втрати доходів окремими ЗВО у сумі 837,3 тис. грн, державним бюджетом – 786,1 тис. грн, не отримано компенсації за надані комунальні послуги у сумі 117,9 тис. гривень. По окремих об'єктах не укладено договори страхування орендованого майна, що створює ризики збитків.

7. МОЗ як головним розпорядником коштів державного бюджету у 2017 і 2018 роках не вжито достатніх заходів щодо обґрунтованого планування видатків на підготовку медичних і фармацевтичних кадрів та надходжень до спеціального фонду.

7.1. Всупереч вимогам пункту 17 Порядку № 228 до проектів кошторисів у 2017 і 2018 роках ЗВО не подавалися розрахунки обсягів надходжень до спеціального фонду за кожним джерелом доходів на загальну суму 6019658,9 тис. гривень.

7.2. У порушення пункту 22 Порядку № 228 розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня до проектів кошторисів на 2017 і 2018 роки за бюджетною програмою 2301070 включено видатки у загальній сумі 498926,3 тис. грн без надання обґрунтованих розрахунків за кожним кодом економічної класифікації, деталізованих за видами та кількістю.

7.3. Всупереч вимогам абзацу другого пункту 28 Порядку № 228 НМУ імені О. О. Богомольця у 2017 і 2018 роках штатний розпис не приведений у відповідність із визначеним фондом оплати праці на суму 21184,8 тис. гривень.

7.4. У порушення пункту 29 Порядку № 228 МОЗ під час розгляду проектів кошторисів не забезпечило затвердження в кошторисах сум, підтверджених розрахунками та економічними обґрунтуваннями, зокрема у 2017 і 2018 роках 717 670,7 тис. грн видатків за бюджетною програмою 2301070, що відповідно до вимог пункту 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

7.5. Всупереч вимогам абзацу 5 пункту 43 Порядку № 228 МОЗ затверджено видатки Одеському медуніверситету (89720,9 тис. грн) і Дніпропетровській медакадемії (відповідно до планів використання) на оплату комунальних послуг і енергоносіїв за відсутності встановлених лімітів споживання.

7.6. Не забезпечено належного формування та затвердження паспорта бюджетної програми 2301070 у терміни, встановлені частиною восьмою статті 20 Бюджетного кодексу.

За результатами проведеного аудиту Рахункова палата **рекомендує:**

Кабінетові Міністрів України:

- розробити за участю центральних органів виконавчої влади законопроекти щодо:

врегулювання неузгодженостей положень статті 24 Закону № 1556 і статті 13 Закону № 222, зокрема стосовно вилучення норми про визначення

Кабінету Міністрів України органом, уповноваженим затверджувати форму і зміст ліцензії на провадження освітньої діяльності;

узгодження вимог Закону № 1556 і частини другої статті 75 Основ законодавства № 2801 щодо погодження МОЗ навчальних планів і програм підготовки медичних (фармацевтичних) кадрів;

- зобов'язати Мінекономрозвитку вжити заходів щодо належного виконання завдань з формування державного замовлення і координування роботи державних замовників з питань розміщення та виконання державного замовлення відповідно до вимог Закону № 5499 та пришвидшити завершення формування Концепції реформування фінансування вищої освіти;

- зобов'язати МОН пришвидшити розроблення з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти, і галузевих об'єднань організацій роботодавців та затвердження державних стандартів вищої освіти для підготовки фахівців за спеціальностями галузі знань "Охорона здоров'я" та вжити заходів щодо здійснення контролю за дотриманням ЗВО, що належать до сфери управління МОЗ, вимог ліцензійних умов.

МОЗ:

- розробити і подати Кабінетові Міністрів України пропозиції щодо приведення у відповідність із вимогами чинного законодавства норм Положення № 267 в частині сприяння працевлаштуванню випускників ЗВО;

- розробити спільно із заінтересованими центральними органами виконавчої влади план заходів із реалізації Стратегії розвитку медичної освіти і подати його на затвердження Кабінету Міністрів України;

- у зв'язку із запровадженням чотирикомпонентного єдиного державного кваліфікаційного іспиту розглянути питання необхідності перегляду затверджених МОН стандартів вищої освіти в галузі знань 22 "Охорона здоров'я" в частині визначення форми атестації здобувачів вищої освіти;

- запровадити дієву систему внутрішнього контролю за використанням ЗВО бюджетних коштів на підготовку медичних (фармацевтичних) кадрів і державного майна в умовах їх самостійності та автономності;

- встановлювати під час складання проектів кошторисів для розпорядників коштів нижчого рівня граничні обсяги видатків;

- забезпечити дотримання вимог бюджетного законодавства при підготовці бюджетних запитів;

- здійснювати при плануванні надходжень та видатків за бюджетною програмою 2301070 деталізовані розрахунки до проекту кошторису МОЗ і кошторису МОЗ, а також вимагати аналогічні розрахунки від розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня;

- здійснювати розподіл асигнувань між виконавцями бюджетної програми 2301070 і затверджувати їм кошториси на всю суму затверджених бюджетних призначень;

- забезпечити спільно з ЗВО ефективне управління бюджетними коштами, що унеможливить їх вилучення до бюджету у кінці року, як невикористаних;

- вжити заходів щодо забезпечення законності та продуктивності використання бюджетних коштів і державного майна, усунення виявлених порушень і запобігання їм надалі, притягнути до відповідальності винних у виявлених порушеннях посадових осіб ЗВО;

- зобов'язати керівників ЗВО забезпечити контроль за виплатою випускникам одноразової адресної грошової допомоги (за наявності укладеного трудового договору з закладом охорони здоров'я) і відпрацюванням ними трирічного терміну, а також за своєчасним прибуттям випускників до місця проходження інтернатури;

- вжити заходів щодо приведення у відповідність із вимогами чинного законодавства Порядку № 367;

- вжити заходів щодо проведення інвентаризації державного майна ЗВО, що належать до сфери управління МОЗ (визначити строки і порядок). Визначити відповідальних осіб МОЗ, до посадових обов'язків яких віднести завдання щодо здійснення моніторингу достовірності внесення даних до Єдиного реєстру об'єктів державної власності;

- вжити заходів щодо проведення ЗВО державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень із визначенням відповідальних осіб з керівного складу МОЗ та строків виконання;

- провести суцільну перевірку договорів оренди, укладених ЗВО, з метою встановлення законності їх укладання, наявності згоди МОЗ на оренду державного майна, договорів страхування орендованого майна, своєчасності проведення незалежної оцінки орендованого майна, правильності визначення його вартості та використання згідно з вимогами статті 80 Закону № 2145;

- притягнути до відповідальності керівників ЗВО, в яких допущено порушення, втрати і неефективне використання активів відповідно до укладених з ними контрактів;

- зобов'язати ЗВО дотримуватися вимог абзацу першого пункту 2.1 розділу 2 Порядку надання платних освітніх послуг державними та комунальними навчальними закладами, затвердженого спільним наказом Міністерства освіти і науки України, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України від 23.07.2010 № 736/902/758, у частині встановлення вартості платної освітньої послуги на підставі економічно обґрунтованих витрат;

- розробити типові положення про клініки;

- притягнути до відповідальності посадових осіб ЗВО, в яких підготовка фахівців здійснюється з перевищенням установлених ліцензованих обсягів.

3. Повідомити Генеральну прокуратуру України про виявлені ознаки кримінальних правопорушень з інформуванням Рахункової палати про вжиті заходи реагування.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту оприлюднити на офіційному веб-сайті Рахункової палати.

1. ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ

1.1. Підстава для аудиту

МОЗ визначено державним замовником з підготовки фахівців у сфері охорони здоров'я. У 2017 і 2018 роках на вказану мету за загальним фондом державного бюджету за бюджетною програмою 2301070 МОЗ виділено 2,2 млрд гривень. Також ЗВО мають власні надходження, як плату за послуги, що надаються згідно з освітньою, науковою та навчально-виробничою діяльністю, благодійні внески та гранти.

У 2017 і 2018 роках МОЗ визначило 14 ЗВО, що належать до сфери його управління, виконавцями державного замовлення з підготовки фахівців у сфері охорони здоров'я. Для забезпечення статутної діяльності медичним ЗВО у власність передано будівлі, споруди, комунікації, обладнання, транспортні засоби, інше майно; у постійне користування – земельні ділянки.

До Рахункової палати надійшло депутатське звернення народних депутатів України Макар'яна Д. Б. і Івіка О. П. від 30.05.2018 № 427/05/30 про незаконне використання медичними ЗВО, зокрема Одеським медуніверситетом, коштів державного бюджету та неефективне розпорядження державним майном. За результатами його розгляду на засіданні Рахункової палати прийнято рішення про включення до Плану роботи Рахункової палати питання ефективності використання коштів державного бюджету, виділених МОЗ на підготовку медичних, фармацевтичних кадрів вищими навчальними закладами, та стану використання і розпорядження об'єктами державної власності, належними державі матеріальними, іншими активами, що мають фінансові наслідки для державного бюджету.

Враховуючи це та істотні ризики у формуванні і виконанні державного замовлення та управлінні державним майном ЗВО, що належать до сфери управління МОЗ, проведено цей аудит.

1.2. Цілі аудиту:

- оцінити стан продуктивного, результативного, економного та законного використання коштів державного бюджету, виділених МОЗ у 2017 і 2018 роках на підготовку медичних, фармацевтичних кадрів ЗВО, та стан використання і розпорядження об'єктами державної власності, належними державі матеріальними, іншими активами, що мають фінансові наслідки для державного бюджету;

- встановити повноту і своєчасність виконання об'єктами аудиту функцій у частині підготовки медичних і фармацевтичних кадрів та управління об'єктами державної власності;

- сприяти поліпшенню ефективності діяльності об'єктів аудиту з питань організації підготовки медичних і фармацевтичних кадрів, зокрема

шляхом надання рекомендацій щодо покращення їх організаційних і внутрішніх процесів;

- сприяти продуктивному, результативному та економному використанню бюджетних коштів, а також законному та своєчасному прийняттю управлінських рішень об'єктами аудиту шляхом усунення виявлених аудитом порушень;

- надати рекомендації МОЗ щодо повноти і своєчасності виконання функцій в частині організації підготовки медичних і фармацевтичних кадрів та управління об'єктами державної власності;

- визначити стан реалізації рекомендацій Рахункової палати, наданих за результатами попередніх контрольних-аналітичних заходів.

1.3. Обсяг аудиту

- кошти державного бюджету, виділені МОЗ у 2017 і 2018 роках за бюджетною програмою 2301070 у сумі 8265026,9 тис. грн, у т. ч. за загальним фондом – 2245368,0 тис. грн², спеціальним – 6019658,9 тис. гривень³. Протягом 2017–2018 років за бюджетною програмою 2301070 використано 8910400,1 тис. грн, з них за загальним фондом – 2242419,6 тис. грн⁴, спеціальним – 6667980,5 тис. гривень⁵;

- нормативно-правові, розпорядчі й інші акти з питань підготовки медичних і фармацевтичних кадрів та управління об'єктами державної власності, управлінські рішення з вказаних питань;

- бюджетна, фінансова, статистична звітність; первинні документи та документи бухгалтерського обліку; бюджетні запити, кошториси, паспорти бюджетної програми 2301070, звіти про її виконання та інші документи, що стосуються предмета аудиту;

- матеріали внутрішнього аудиту;

- дані відкритих інформаційних джерел; опитування.

Об'єкти аудиту:

МОЗ – головний розпорядник бюджетних коштів; розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня: НМУ імені О. О. Богомольця, Буковинський медуніверситет, Дніпропетровська медакадемія, Донецький медуніверситет, Фармацевтичний університет, Львівський медуніверситет і Одеський медуніверситет (у якому аудитом охоплено період 2015 рік– 6 місяців 2018 року і три бюджетні програми 20301070, 2301170, 2301200), ФДМУ.

За результатами аудиту **складено дев'ять актів**, з яких чотири із зауваженнями підписали: МОЗ, Одеський медуніверситет, НМУ імені О. О. Богомольця і Донецький медуніверситет. НМУ імені О. О. Богомольця до акта аудиту надав 18.03.2019 роз'яснення щодо

² 2017 рік – 1067808,5 тис. грн, 2018 рік – 1177559,5 тис. гривень.

³ 2017 рік – 2704829,5 тис. грн, 2018 рік – 3314829,4 тис. гривень.

⁴ За 2017 рік – 1067143,6 тис. грн, 2018 рік – 1175276,0 тис. гривень.

⁵ За 2017 рік – 3051352,2 тис. грн, 2018 рік – 3616628,3 тис. гривень.

виявлених порушень, або із запізненням на 2 тижні від встановленого терміну, тобто вже після підготовки проекту звіту.

На запит Генеральної прокуратури України від 04.02.2019 № 25/1/1–34715–19 акт аудиту Одеського медуніверситету від 27.06.2018 № 05–10/01–11 переданий до Генеральної інспекції Генеральної прокуратури України.

Термін виконання контрольного заходу і підготовки звіту: з 11.06.2018 по 13.07.2018 і з 10.12.2018 по 18.03.2019.

1.4. Методика та методи аудиту

Під час аудиту використано Загальні рекомендації з проведення аудиту ефективності використання державних коштів, затверджені постановою Колегії Рахункової палати від 12.07.2006 № 18–4 (втратили чинність 28.08.2018), а також матеріали пілотного аудиту ефективності системи протипаводкового захисту України, рішення Рахункової палати від 13.09.2017 № 18–4.

Головна увага приділялася питанням оцінки продуктивності, результативності, економності використання коштів державного бюджету, виділених МОЗ на підготовку медичних і фармацевтичних кадрів, а також ефективності управління об'єктами державної власності.

Під час аудиту застосовано такі методи: аналіз нормативно-правових, розпорядчих актів та інших документів з питань, які досліджувались аудитом; аналіз обґрунтованості планування видатків державного бюджету на вказані цілі; перевірка й аналіз показників бюджетної, фінансової та іншої звітності з питань аудиту; аналіз здійснених видатків і досягнутих результатів; опитування посадових осіб об'єктів аудиту.

Під час заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) застосовано такі критерії оцінки щодо:

продуктивності: оцінка співвідношення між результатами діяльності ЗВО та використаними для досягнення результатів коштами державного бюджету;

результативності: ступінь відповідності фактичних результатів діяльності об'єктів аудиту запланованим показникам; відповідність затверджених обсягів державного замовлення на підготовку кадрів потребам держави; повнота і своєчасність виконання МОЗ повноважень з управління об'єктами державної власності та стан збереження активів;

економності: встановлення стану досягнення об'єктами аудиту запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів на підготовку медичних і фармацевтичних кадрів;

щодо законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень: відповідність управлінських рішень, розпорядчих актів з питань, що стосуються заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту), нормам чинного законодавства; дотримання встановлених термінів та повнота прийняття управлінських рішень.

2. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

2.1. Оцінка виконання рекомендацій Рахункової палати за результатами попереднього аудиту

2.1.1. Висновки.

Із п'яти наданих Рахунковою палатою пропозицій МОЗ у повному обсязі виконано чотири. Залишається актуальним питання здійснення внутрішнього контролю за ефективним використанням ЗВО коштів державного бюджету.

2.1.1.1. Законодавча база.

Положенням № 267 визначено, що МОЗ відповідно до покладених на нього завдань, зокрема, здійснює нормативно-правове регулювання у сферах охорони здоров'я. МОЗ також забезпечує ефективне і цільове використання бюджетних коштів, контролює діяльність, зокрема, установ, що належать до сфери його управління.

2.1.1.2. Виявлений стан справ.

У 2011 році Рахунковою палатою проведено аудит ефективності використання коштів Державного бюджету України, виділених МОЗ на підготовку і підвищення кваліфікації медичних кадрів вищими навчальними закладами III–IV рівня акредитації. Звіт затверджений постановою Колегії Рахункової палати від 11.05.2011 № 9–1. **Рахункова палата рекомендувала: МОЗ** розробити та впровадити нормативи фінансового забезпечення підпорядкованих ЗВО і здійснювати планування видатків за економічно обґрунтованими показниками; **Кабінету Міністрів України** – доручити Мінфіну і Мінекономрозвитку розробити, зокрема, нормативи вартості навчання одного фахівця та нормативи фінансування діяльності національних закладів (установ).

Постановою Кабінету Міністрів України від 20.05.2013 № 346 **затверджено Методику розрахунку** орієнтовної середньої вартості підготовки одного кваліфікованого робітника, фахівця, аспіранта, докторанта, яка **на сьогодні не має практичного застосування через відсутність затвердженого** МОН разом з Мінекономрозвитку та Мінфіном **порядку розрахунку вартості** підготовки за державним замовленням одного кваліфікованого робітника, фахівця, аспіранта, докторанта, слухача за освітньо-кваліфікаційним рівнем, науковим ступенем, спеціальністю, напрямом підготовки, галуззю знань, видом економічної діяльності (для професійно-технічного навчального закладу), професією та формою навчання на плановий рік.

Крім того, на виконання пункту 391 Плану пріоритетних дій Уряду на 2018 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.03.2018 № 244–р, та підпункту “в” пункту 7 статті 87, пункту 46 Прикінцевих та перехідних положень Бюджетного кодексу України та абзацу сьомого статті 24 Закону України про державний бюджет на

2018 рік **МОН розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України** “Про затвердження формули розподілу обсягу видатків загального фонду державного бюджету між закладами вищої освіти на підготовку кадрів на умовах державного замовлення та забезпечення діяльності їх баз практики”, **проте на сьогодні його не затверджено.**

Аудитом встановлено, що протягом 2017–2018 років Управлінням аудиту та аналітики МОЗ загалом проведено 21 контрольний захід на підприємствах і установах, що належать до сфери його управління. Із 14 ЗВО, які здійснювали підготовку медичних і фармацевтичних кадрів, у 2017 році управлінням перевірено Одеський медуніверситет з питань використання державного майна (здійснено аудит відповідності) і встановлено низку порушень. За результатами аудиту університету надано умовно-позитивний висновок.

Довідково. Управління аудиту та аналітики МОЗ має два відділи: відділ внутрішнього аудиту в бюджетній сфері і відділ внутрішнього аудиту діяльності державних підприємств. Загальна штатна чисельність – 10 осіб.

Згідно з наказом МОЗ також проведено комісійну перевірку фінансово-господарської діяльності НМУ імені О. О. Богомольця (МОЗ акт перевірки до аудиту не надано). За інформацією МОЗ, через численні фінансові порушення, встановлені перевіркою, розірвано контракт від 16.06.2014 № 791 з ректором Університету Амосовою К. М. (згідно з наказом МОЗ від 30.03.2018 № 14–О Амосову К. М. звільнено з посади ректора). Наразі Амосова К. М. захищає свої права (щодо поновлення на посаді) у суді.

2.1.1.3. Рекомендації МОЗ:

- **запровадити дієву систему внутрішнього контролю за використанням ЗВО бюджетних коштів на підготовку медичних (фармацевтичних) кадрів і державного майна в умовах їх самостійності та автономності.**

2.2. Оцінка законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень Міністерством охорони здоров'я України з питань організації підготовки кадрів закладами вищої освіти та управління об'єктами державної власності

2.2.1. Висновки.

МОЗ не забезпечило належної участі у реалізації державної політики у сфері вищої освіти. Міністерством не вжито достатніх заходів щодо забезпечення належного контролю за ефективним використанням і збереженням державного майна, переданого в оперативне управління ЗВО.

2.2.1.1. Законодавча база.

Згідно зі статтею 13 Закону № 1556 державні органи, до сфери управління яких належать ЗВО, зокрема, **беруть участь у реалізації державної політики у сфері вищої освіти, у визначенні нормативів матеріально-технічного і фінансового забезпечення ЗВО; сприяють працевлаштуванню випускників ЗВО, що належать до сфери їх управління. Статтею 32 цього Закону передбачено, що ЗВО, зокрема, мають право**

розробляти та реалізовувати освітні (наукові) програми в межах ліцензованої спеціальності; самостійно визначати форми навчання та форми організації освітнього процесу; формувати та затверджувати власний штатний розпис відповідно до законодавства.

Водночас Положенням № 276 передбачено, що МОЗ відповідно до покладених на нього завдань, зокрема, **погоджує в установленому порядку навчальні плани і програми** підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації медичних і фармацевтичних працівників; **затверджує примірні штатні розклади** закладів охорони здоров'я; **здійснює розподіл та працевлаштування випускників ЗВО**, що належать до сфери його управління, у заклади охорони здоров'я в межах державного замовлення; **аналізує якість освітньої діяльності ЗВО**, що належать до сфери його управління.

Положенням № 276 передбачено, що МОЗ відповідно до покладених на нього завдань, зокрема, здійснює нормативно-правове регулювання у сферах охорони здоров'я, розробляє пропозиції щодо його вдосконалення та внесення в установленому порядку проектів законодавчих актів.

Для погодженого вирішення питань, що належать до компетенції МОЗ, обговорення найважливіших напрямів його діяльності у МОЗ **може утворюватися колегія** (пункт 11 Положення № 267).

Відповідно до Положення № 267 для розгляду наукових рекомендацій та проведення фахових консультацій з основних питань діяльності у МОЗ **можуть утворюватися постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи.**

Згідно з Положенням про Громадську раду при Міністерстві охорони здоров'я України, затвердженим наказом МОЗ від 16.01.2018 № 74, Громадська рада при Міністерстві охорони здоров'я України є тимчасовим консультативно-дорадчим органом, утвореним для сприяння участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я шляхом налагодження системного діалогу між Міністерством охорони здоров'я України та інститутами громадянського суспільства.

2.2.1.2. Виявлений стан справ.

Згідно із тимчасовим розподілом обов'язків між в. о. Міністра, першим заступником та заступниками Міністра, розроблення пропозицій та реалізацію прийнятих рішень щодо удосконалення організації навчального процесу та впровадження нових технологій у практику вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів, організацію підготовки і підвищення кваліфікації медичних, фармацевтичних, наукових та педагогічних кадрів у медичних ЗВО покладено на заступника Міністра Лінчевського О. В.

Проте аудитом встановлено, що **керівництвом МОЗ не забезпечено належного супроводу організації і координування діяльності ЗВО**, а також дієвого контролю за ефективним використанням державного майна.

Так, незважаючи на зміни у законодавстві, **МОЗ не ініціювало внесення відповідних змін у Положення № 267.** Також **МОЗ не приведено**

у відповідність з вимогами чинного законодавства власні розпорядчі документи, зокрема, **Порядок № 367**.

Довідково. На виконання доручення Прем'єр-міністра України Гройсмана В. Б. від 23.11.2017 № 46382/1/1–173 МОЗ створено Міжвідомчу робочу групу для приведення нормативно-правових актів у відповідність із вимогами Закону № 1662. За результатами проведених засідань прийнято рішення підготувати проект наказу МОЗ “Про визнання таким, що втратив чинність, наказ МОЗ від 25.12.1997 № 367”. Водночас цей наказ не скасовано. За даними МОЗ, за ініціативи заступника Міністра О. Лінчевського розробляється проект наказу “Про внесення змін до Порядку працевлаштування випускників вищих медичних (фармацевтичних) закладів освіти, підготовка яких здійснювалась за державним замовленням, затвердженого наказом МОЗ від 25.12.1997 № 367”.

Згідно із статтею 6 Закону № 185, до повноважень уповноваженого органу управління (МОЗ) віднесено здійснення обліку об'єктів державної власності, що перебувають у його управлінні, та контроль за їх ефективним використанням. Проте **МОЗ не забезпечило належного контролю за ефективним використанням та збереженням об'єктів державної власності**, зокрема, переданих на праві оперативного управління ЗВО.

Незважаючи на подання ЗВО до АС “Юридичні особи” даних про державне майно, що перебуває на балансі, **МОЗ інформацію стосовно кількості і вартості цього майна та кількості і площі земельних ділянок не аналізує** і, як наслідок, не володіє інформацією щодо причин змін, що відбулися у державному майні ЗВО.

Слід зазначити, що в МОЗ утворено **Колегію⁶**, завданнями якої є обговорення і прийняття рішень щодо перспектив і найважливіших напрямів діяльності Міністерства; **розгляд питань про стан дотримання фінансової, бюджетної дисципліни, збереження та використання державного майна, здійснення внутрішнього фінансового контролю та усунення виявлених недоліків**; розроблення пропозицій щодо вдосконалення діяльності Міністерства, урядових органів державного управління, що діють у складі Міністерства, підприємств, закладів, установ та організацій, що належать до сфери його управління. Однак **протягом 2017–2018 років жодного її засідання не проведено**.

Для забезпечення участі громадян у формуванні та реалізації державної політики при МОЗ створено Громадську раду. Проте у 2017–2018 роках на засіданнях Громадської ради питання підготовки медичних (фармацевтичних) кадрів ЗВО та управління об'єктами державної власності не розглядалися. Ці питання також не розглядалися іншими дорадчими (консультативними) органами МОЗ (Рада молодих вчених при МОЗ України, Рада представників студентського самоврядування при МОЗ України, Вчена медична рада).

Довідково. За інформацією МОЗ, протягом 2017–2018 років щотижнево проводились апаратні наради під головуванням державного секретаря МОЗ, на яких у

⁶ Положення про Колегію Міністерства охорони здоров'я України затверджено наказом МОЗ від 05.12.2003 № 567 (зі змінами, внесеними наказами від 21.07.2010 № 610 і 30.08.2011 № 549).

тому числі розглядалися питання освіти. Проте інформація щодо прийнятих рішень на цих нарадах та їх реалізації в МОЗ відсутня.

Отже, протягом 2017–2018 років **консультаційно-дорадчі органи МОЗ не брали активної участі у вирішенні питань формування сучасної ефективної системи підготовки медичних (фармацевтичних) кадрів.**

За інформацією МОЗ, для розвитку медичної освіти (за ініціативи МОЗ) **розроблено і затверджено низку нормативних актів**, зокрема постанови Кабінету Міністрів України: від 28.03.2018 № 275; від 28.03.2018 № 302 “Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я”; від 28.03.2018 № 334 “Про затвердження Порядку здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів ступеня вищої освіти магістр за спеціальностями галузі знань “22 Охорона здоров'я”. З **2019 року впроваджується єдиний державний кваліфікаційний іспит (ЄДКІ) у сфері охорони здоров'я**, який міститиме чотири компоненти: іспит КРОК, який протягом 2007–2018 років складався студентами медичних ЗВО; тест з іноземної мови професійного спрямування; міжнародний іспит з основ медицини (IFOM); практичний іспит ОСК(П)І, який вперше складатиметься у 2021 році.

За ініціативи МОЗ також **розроблено і на сьогодні МОН затверджено чотири стандарти вищої освіти галузі знань 22 “Охорона здоров'я”.**

Довідково. МОН затверджені стандарт вищої освіти галузі знань 22 “Охорона здоров'я” за спеціальностями: 224 “Технології медичної діагностики та лікування” для першого рівня (бакалаврського) вищої освіти (наказ від 19.12.2018 № 1420), 229 “Громадське здоров'я” для другого (магістерського) рівня вищої освіти” (наказ від 12.12.2018 № 1383); 227 “Фізична терапія, ерготерапія” в галузі знань для першого рівня (бакалаврського) вищої освіти (наказ від 19.12.2018 № 1419); 223 “Медсестринство” для першого рівня (бакалаврського) вищої освіти (наказ від 05.12.2018 № 1344).

Слід зазначити, що ще у **квітні 2016 року** Верховна Рада України затвердила Постанову від 21.04.2016 № 1338–VIII “Про Рекомендації парламентських слухань на тему: “Про реформу охорони здоров'я в Україні”, якою було рекомендовано Уряду **доручити МОЗ спільно з МОН розробити стратегію реформування системи медичної освіти та науки**, передбачивши приведення у відповідність з європейською практикою програм додипломної та післядипломної підготовки лікарів (насамперед первинної ланки медичної допомоги). **Проте МОЗ стратегію не розробило.**

У березні 2017 року проведено парламентські слухання на тему: “Медична освіта в Україні: погляд у майбутнє”, на яких повторно наголошувалося на необхідності прискорення розроблення і затвердження стратегії розвитку медичної освіти. Також обговорювалися питання розроблення та затвердження Концепції кадрової політики у сфері охорони здоров'я України; скасування обов'язкового відпрацювання протягом трьох років за направленням випускників вищих медичних навчальних закладів, запровадження системи конкурсного електронного вступу до інтернатури, клінічної ординатури та резидентури та інші питання. Проте проект

Постанови про Рекомендації парламентських слухань на тему: “Медична освіта в Україні: погляд у майбутнє” від 18.05.2017 № 6467 Верховною Радою України ні 21.06.2017, ні 23.05.2018 не був прийнятий.

Лише через два роки (у лютому 2019 року) розроблено Стратегію розвитку медичної освіти (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.02.2019 № 95–р), одним із пріоритетних напрямів якої визначено підвищення якості вищої медичної освіти.

Уряд зобов’язав МОЗ разом із заінтересованими центральними органами виконавчої влади розробити та подати у місячний строк Кабінетові Міністрів України план заходів з реалізації Стратегії. **Станом на 09.04.2019 такий план заходів МОЗ ще не розроблено.**

Відсутність стратегії розвитку вищої медичної освіти спричинила безсистемне реформування цієї галузі МОЗ упродовж трьох років без визначених пріоритетів діяльності.

2.2.1.3. Рекомендації МОЗ:

- розробити і подати Кабінетові Міністрів України пропозиції щодо приведення у відповідність із вимогами чинного законодавства норм Положення № 267 в частині сприяння працевлаштуванню випускників ЗВО;

- розробити спільно із заінтересованими центральними органами виконавчої влади план заходів із реалізації Стратегії розвитку медичної освіти і подати його на затвердження Кабінету Міністрів України;

- у зв’язку із запровадженням чотирикомпонентного єдиного державного кваліфікаційного іспиту розглянути питання необхідності перегляду затверджених МОН стандартів вищої освіти в галузі знань 22 “Охорона здоров’я” в частині визначення форми атестації здобувачів вищої освіти.

2.3. Оцінка стану планування і затвердження видатків за бюджетною програмою 2301070 та їх виконання

2.3.1. Висновки.

МОЗ як головним розпорядником коштів державного бюджету за бюджетною програмою 2301070 у 2017 і 2018 роках планування видатків на підготовку медичних (фармацевтичних) кадрів здійснювалося з порушенням вимог чинного законодавства. Також МОЗ спільно з Мінфіном не забезпечило у 2017 і 2018 роках затвердження у встановлені терміни паспортів бюджетної програми 2301070.

2.3.1.1. Законодавча база.

Згідно із статтею 35 Бюджетного кодексу головні розпорядники бюджетних коштів забезпечують своєчасність, достовірність та зміст поданих Мінфіну бюджетних запитів, які мають містити всю інформацію, необхідну для аналізу показників проекту Державного бюджету України.

Пунктом 11 Порядку № 228 визначено, що для правильної та своєчасної організації роботи, пов'язаної із складанням проектів кошторисів, головні розпорядники, зокрема, керуючись відповідними вказівками Мінфіну, встановлюють для розпорядників нижчого рівня граничні обсяги видатків бюджету та/або надання кредитів з бюджету із загального фонду бюджету.

Пунктом 22 Порядку № 228 визначено, що показники видатків бюджету та надання кредитів з бюджету, що включаються до проекту кошторису, повинні бути обґрунтовані відповідними розрахунками за кожним кодом економічної класифікації видатків бюджету або класифікації кредитування бюджету і деталізовані за видами та кількістю товарів (робіт, послуг) із зазначенням вартості за одиницю.

До кошторисів можуть включатися тільки видатки, передбачені законодавством, необхідність яких обумовлена характером діяльності установи (пункт 20 Порядку № 228).

Головні розпорядники під час розгляду проекту кошторису зобов'язані не допускати прийняття в кошторисах сум, не підтверджених розрахунками та економічними обґрунтуваннями (пункт 29 Порядку № 228). Обсяги надходжень до спеціального фонду визначаються на підставі розрахунків, які складаються за кожним джерелом доходів (пункт 17).

Розпорядники свої витрати приводять у відповідність із бюджетними асигнуваннями та іншими показниками, що доведені лімітними довідками. Для цього чисельність працівників установи, що пропонується до затвердження за штатним розписом, повинна бути приведена у відповідність із визначеним фондом оплати праці, а інші витрати – у відповідність з іншими встановленими асигнуваннями таким чином, щоб забезпечити виконання покладених на установу функцій (пункт 28).

Розпорядники повинні затвердити у кошторисах повний обсяг коштів для проведення розрахунків за електричну і теплову енергію, водопостачання, водовідведення, природний газ та послуги зв'язку, які споживаються бюджетними установами, з розрахунку на рік з урахуванням коштів загального та спеціального фондів відповідно до статті 51 Бюджетного кодексу та закону про Державний бюджет України (пункт 43).

Відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу порушенням бюджетного законодавства є, зокрема, затвердження у кошторисах показників, не підтверджених розрахунками та економічними обґрунтуваннями.

Пунктом 9 розділу I Правил № 1098 встановлено, що головний розпорядник забезпечує своєчасність затвердження паспортів бюджетних програм. Відповідно до пункту 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу (в редакції, що діяла до 11.01.2019) порушення порядку або термінів подання і затвердження паспортів бюджетних програм (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі) є порушенням бюджетного законодавства.

2.3.1.2. Виявлений стан справ.

МОЗ визначило потребу в коштах на 2017 і 2018 роки на підготовку кадрів за бюджетною програмою 2301070 на підставі бюджетних пропозицій 14 ЗВО: за загальним фондом – 1428463,4 і 1568586,1 тис. грн, за спеціальним фондом – 2 704 829,5 і 3 314 829,4 тис. грн, відповідно.

В порушення пункту 11 Порядку № 228 для правильної та своєчасної організації роботи, пов'язаної із складанням проектів кошторисів, **МОЗ не встановлено для ЗВО** (зокрема, НМУ імені О.О. Богомольця, Буковинському медуніверситету) **граничні обсяги видатків бюджету на 2017 і 2018 роки.**

Згідно із законами України про державний бюджет на 2017 і 2018 роки МОЗ затверджено у кошторисах видатки на вказану мету за бюджетною програмою 2301070 за загальним фондом – 2 245 368,0 тис. грн; за спеціальним фондом – 6 019 658,9 тис. гривень. Перелік затверджених МОЗ напрямів видатків наведено у табл. 1.

Довідково. Під час аудиту досліджувалися видатки за напрямами “Підготовка кадрів з вищою освітою за напрямами і спеціальностями відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів” і “Підготовка фахівців”.

Таблиця 1

Напрями запланованих МОЗ видатків за загальним і спеціальним фондом бюджетної програми 2301070

тис. грн

Видатки	Затверджено видатків			
	01.01.2017		01.01.2018	
	заг. фонд	спец. фонд	заг. фонд	спец. фонд
Підготовка кадрів з вищою освітою за напрямами і спеціальностями відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів	814386,2	2175379,5	x	x
Підготовка фахівців	x	x	900009,0	2691536,2
Підготовка аспірантів, які навчаються з відривом від виробництва	29725,9	2201,6	40880,2	2781,1
Підготовка аспірантів, які навчаються без відриву від виробництва	5153,3	2759,8	5506,5	3584,5
Підготовка докторантів	1606,8	62,0	2200,4	61,8
Підвищення кваліфікації	216936,3	321004,6	228963,4	337429,5
Організація додаткової (господарської) діяльності	x	203418,6	x	279097,3
Погашення кредиторської заборгованості, зареєстрованої в органах ДКСУ на 01.01.2018 (крім заборгованості АР Крим, м. Донецьк та м. Луганськ)	x	3,4	x	339,0
Разом	1067808,5	2704829,5	1177559,5	3314829,4

Аудит засвідчив, що визначена МОЗ загальна потреба коштів загального фонду на 2017 і 2018 роки забезпечена⁷ за бюджетною програмою 2301070 – за поточними видатками на 79,5 і 77,8 відс. відповідно, за капітальними видатками взагалі не забезпечувалася. За спеціальним фондом визначена МОЗ потреба врахована у повному обсязі.

⁷ З урахуванням внесених упродовж року змін щодо перерозподілу видатків відповідно до Постанови № 275 і Розпорядження № 1009–р.

Всупереч вимогам пункту 22 Порядку № 228 МОЗ і розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня до проектів кошторисів на 2017 і 2018 роки за бюджетною програмою 2301070 включено видатки у загальній сумі 498926,3 тис. грн⁸ без надання обґрунтованих розрахунків за кожним кодом економічної класифікації і деталізацій за видами та кількістю.

Довідково. Відсутність розрахунків до проектів кошторисів за бюджетною програмою 2301070 також підтверджено аудитами у Львівському медуніверситеті (5313,6 тис. грн⁹) і НМУ імені О.О. Богомольця (753883,4 тис. гривень¹⁰).

МОЗ, як головним розпорядником, у порушення вимог інструктивних листів щодо підготовки бюджетних запитів до проекту бюджету на 2017 і 2018 роки, **не подано до Мінфіну** разом із бюджетними запитами **пропозицій щодо капітальних видатків** (додатки 4-А і 4-Б (2017 рік), за наявності такої потреби від ЗВО¹¹.

За інформацією МОЗ, потребу у капітальних видатках подано у додаткових бюджетних запитах (форми 2017–3 і 2018–3). Проте аудит засвідчив, що потреба, визначена ЗВО, фактично на 730 332,9 тис. грн¹² більша, ніж подано МОЗ.

Отже, **МОЗ** як головним розпорядником бюджетних коштів **не забезпечено достовірності** поданого у цих роках до Мінфіну **бюджетного запиту**, що є **порушенням вимог статті 35 Бюджетного кодексу**.

У порушення пункту 29 Порядку 228 МОЗ під час розгляду проектів кошторисів **не забезпечило затвердження** в них сум видатків, **підтверджених розрахунками та економічними обґрунтуваннями, у 2017 і 2018 роках** за бюджетною програмою 2301070 на загальну суму **717 670,7 тис. грн¹³**, що відповідно до вимог пункту 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу **є порушенням бюджетного законодавства**.

Довідково. Відсутність розрахунків до кошторисів за бюджетною програмою 2301070 також підтверджено аудитами в Дніпропетровській медакадемії (604699,0 тис. грн¹⁴ за спецфондом), НМУ імені О. О. Богомольця (293459,7 тис. грн¹⁵).

Встановлено також інші порушення при плануванні, зокрема:

- НМУ імені О. О. Богомольця у порушення вимог абзацу другого пункту 28 Порядку № 228 у 2017 і 2018 роках штатний розпис не приведений у відповідність із визначеним фондом оплати праці на суму 21184,8 тис. гривень¹⁶;

- у порушення вимог абзацу п'ятого пункту 43 Порядку № 228 МОЗ затверджено Одеському медуніверситету (відповідно до планів використання)

⁸ Загальний фонд – 20649,4 тис. грн; спеціальний фонд – 478276,9 тис. гривень.

⁹ Загальний фонд: 2017 рік – 4628,5 тис. грн, 2018 рік – 685,1 тис. гривень.

¹⁰ 2017 рік: загальний фонд – 322644,1 тис. грн, спеціальний – 431239,3 тис. гривень.

¹¹ 13 ЗВО, за винятком Донецького національного медичного університету, який тимчасово переміщено.

¹² За 2017 рік – 291225,5 тис. грн і 2018 рік – 439107,4 тис. гривень.

¹³ Загальний фонд – 31 025,4 тис. грн, спеціальний фонд – 686 645,3 тис. гривень.

¹⁴ 2017 рік – 264477,0 тис. грн, 2018 рік – 340222,0 тис. гривень.

¹⁵ 2017 рік – 103890,9 тис. грн, 2018 рік – 189568,8 тис. гривень.

¹⁶ 2017 рік – 14144,1 тис. грн, 2018 рік – 7040,7 тис. гривень

на оплату комунальних послуг і енергоносіїв 89720,9 тис. грн¹⁷, з них за спеціальним фондом 46392,3 тис. грн¹⁸, за відсутності встановлених лімітів споживання. Аналогічне порушення виявлено у Дніпропетровській медакадемії.

У 2017 і 2018 роках планувалися надходження до спеціального фонду 14 ЗВО, зокрема, надходження за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з основною діяльністю, – 5 537 143,0 тис. грн, від додаткової (господарської) діяльності – 470 115,8 тис. грн, оренди майна бюджетних установ – 12 314,5 тис. грн, реалізації майна – 85,6 тис. гривень.

Проте аудит засвідчив, що у порушення пункту 17 Порядку № 228 ЗВО до МОЗ не подавалися розрахунки обсягів надходжень до спеціального фонду за джерелами доходів, загалом на суму 6019658,9 тис. грн (2017 рік – 2704829,5 тис. грн, 2018 рік – 3314829,4 тис. гривень).

Довідково. Відсутність належного планування обсягів надходжень за бюджетною програмою 2301070 також підтверджено аудитом у Буковинському медуніверситеті і НМУ імені О. О. Богомольця.

Через відсутність розрахунків обсягів надходжень до спеціального фонду, **МОЗ у порушення пункту 20 Порядку № 228 затверджено Донецькому медуніверситету у складі кошторисів і планів використання бюджетних коштів на 2017–2018 роки видатки у сумі 898,6 тис. грн¹⁹ на доставку студентів до клінічних кафедр, які не є першочерговими і не пов'язані з характером діяльності ЗВО. У подальшому ці кошти були використані ЗВО, що є неекономним використанням бюджетних коштів.**

Встановлено, що із затверджених за бюджетною програмою 2301070 МОЗ асигнувань за загальним фондом на 2017 і 2018 роки у сумі 1067808,5 і 1193968,8 тис. грн Міністерством розподілено асигнування 14-ти розпорядникам коштів нижчого рівня на суму 1037408,5 і 1155442,6 тис. грн, відповідно. При цьому **МОЗ під час затвердження кошторисів ЗВО залишило у власному розпорядженні 68926,2 тис. грн (2017 рік – 30400 тис. грн, 2018 рік – 38526,2 тис. грн), як нерозподілені видатки, затвердивши кошторис МОЗ (апарат) на вказані суми.**

Положенням № 267 встановлено, що МОЗ у сфері вищої освіти лише здійснює розподіл та працевлаштування випускників ЗВО, що належать до сфери управління Міністерства, у заклади охорони здоров'я в межах державного замовлення, а завданням ЗВО є провадження на високому рівні освітньої діяльності, яка забезпечує здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за обраними ними спеціальностями.

Отже, у 2017 і 2018 роках безпідставно затверджено по апарату МОЗ кошториси на суму 68926,2 тис. грн за бюджетною програмою 2301070 на

¹⁷ За КПКВК 2301170 – 41519,5 тис. грн, за КПКВК 2301200 – 1809,1 тис. грн, за КПКВК 2301070 – 46392,29 тис. гривень.

¹⁸ За спеціальним фондом КПКВК 2301070 передбачено видатки на оплату комунальних послуг на 2015 рік – 10674,4 тис. грн, 2016 – 13254,43 тис. грн, 2017 – 13529,5 тис. грн, 2018 – 8933,96 тис. гривень.

¹⁹ 2017 рік – 506,6 тис. грн, 2018 – 392 тис. гривень.

виконання завдань, не передбачених Положенням № 267.

Довідково. Слід зазначити, що відсутність затвердженого МОН разом з Мінекономрозвитку і Мінфіном порядку визначення на плановий рік вартості підготовки за державним замовленням одного фахівця, слухача за освітньо-кваліфікаційним рівнем за державним замовленням дозволила МОЗ планувати нерозподілені видатки. Станом на кінець 2017 і 2018 років нерозподілені видатки МОЗ перерозподілило між ЗВО.

Аудит засвідчив, що незважаючи на своєчасне подання МОЗ у 2017 році до Мінфіну паспорта бюджетної програми 2301070, **паспорт затверджено з порушенням термінів**, установлених частиною восьмою статті 20 Бюджетного кодексу і пунктом 6 розділу 1 Правил № 1098. Зазначене відповідно до пункту 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є **порушенням бюджетного законодавства**.

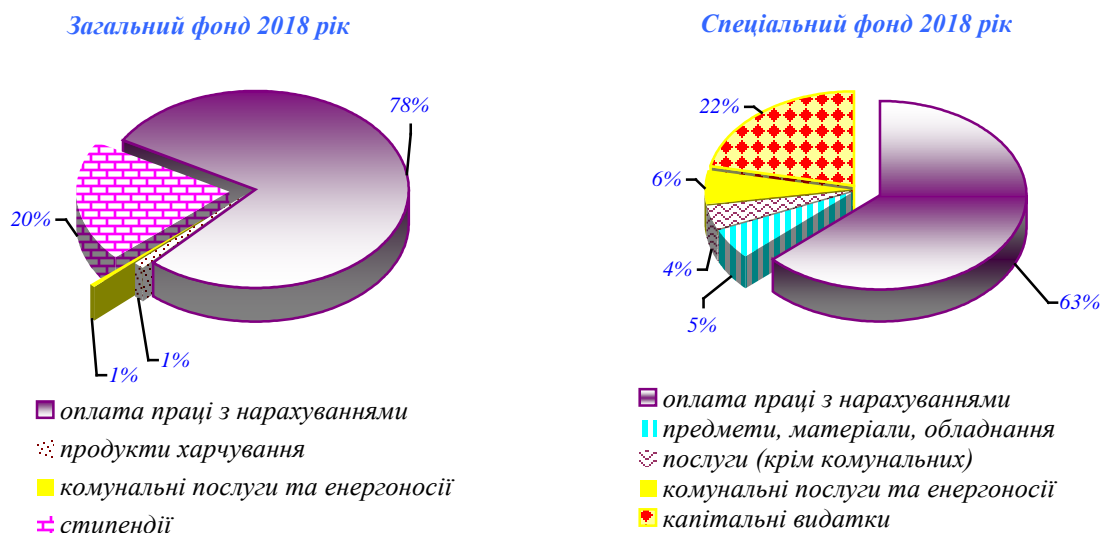
Довідково. Паспорт бюджетної програми за КПКВК 2301070 затверджено: на 2017 рік – спільним наказом МОЗ і Мінфіну від 17.02.2017 № 163/249, на 2018 рік – спільним наказом МОЗ і Мінфіну від 19.02.2018 № 285/294.

Аудитом встановлено, що у цілому у 2017–2018 роках за бюджетною програмою 2301070 **МОЗ виділено 2245368 тис. грн асигнувань**, з яких використано 2242419,6 тис. грн, або 99,9 відсотка.

Відповідно до зведених планів використання бюджетних коштів за КПКВК 2301070, які МОЗ у 2017 і 2018 роках подало Мінфіну, основним напрямом використання за КЕКВ 2282 загального фонду є **видатки на заробітну плату з нарахуваннями** від 77,5 відс. (у 2017 році) до 78,7 відс. (у 2018 році) і **стипендію** (20 відсотків).

Структура видатків ЗВО за загальним і спеціальним фондом наведена у діаграмі на прикладі 2018 року і є типовою.

Діаграма. Структура видатків ЗВО (на прикладі 2018 року)

Як свідчать дані діаграми, за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, в основному, забезпечуються поточні видатки. При цьому оновлюються основні фонди ЗВО лише за рахунок коштів спеціального фонду.

Наприкінці 2017 і 2018 років МОЗ не використано і повернуто ДКС до державного бюджету **2948,4 тис. грн** (2017 рік – 664,9 тис. грн, 2018 рік –

2283,5 тис. грн) через прорахунки у плануванні МОЗ і ЗВО, що є неефективним управлінням бюджетними коштами. Схема руху коштів наведена у додатку 1.

До спеціального фонду 14 ЗВО протягом 2017–2018 років надійшло 7784759,7 тис. грн, касові видатки становили 6667980,5 тис. грн, з яких на забезпечення поточних видатків спрямовано 5119605,7 тис. грн (76,8 відс.), капітальних видатків – 1548374,8 тис. грн (23,2 відсотка).

Довідково. Основним джерелом наповнення спецфонду 14 ЗВО (91,4 відс.) є надходження за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю (7112742,1 тис. грн); від додаткової (господарської) діяльності (плата за навчання, проживання в гуртожитках тощо) надійшло 473578,6 тис. грн (6,1 відс.); від оренди майна (13 ЗВО) – 11875,3 тис. грн (0,1 відс.), від реалізації майна (12 ЗВО) – 1234,5 тис. грн (0,02 відсотка).

Аудит засвідчив, що план надходжень до спеціального фонду у 2017 році виконано на 67,7 відс., у 2018 році – на 65,5 відс., проте МОЗ не володіє інформацією щодо причин невиконання ЗВО плану надходжень.

2.3.1.3. Рекомендації МОЗ:

- встановлювати під час складання проектів кошторисів для розпорядників коштів нижчого рівня граничні обсяги видатків;
- забезпечити дотримання вимог бюджетного законодавства при підготовці бюджетних запитів;
- здійснювати при плануванні надходжень та видатків за бюджетною програмою 2301070 деталізовані розрахунки до проекту кошторису МОЗ і кошторису МОЗ, а також вимагати аналогічні розрахунки від розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня;
- забезпечувати спільно з ЗВО ефективне управління бюджетними коштами, що унеможливить їх вилучення до бюджету у кінці року, як невикористаних;
- здійснювати розподіл асигнувань між виконавцями бюджетної програми 2301070 і затверджувати їм кошториси на всю суму затверджених бюджетних призначень.

2.4. Аналіз дотримання вимог чинного законодавства при використанні бюджетних коштів закладами вищої освіти

2.4.1. Висновки.

МОЗ як головний розпорядник бюджетних коштів не забезпечило у 2017 і 2018 роках належного виконання повноважень у частині контролю за ефективним і цільовим використанням коштів державного бюджету ЗВО, які отримували фінансування за бюджетною програмою 2301070. Як наслідок, окремими ЗВО кошти державного бюджету використовувалися з порушенням вимог чинного законодавства та неекономно і непродуктивно.

2.4.1.1. Законодавча база.

Положенням № 267 передбачено, що МОЗ з метою організації своєї діяльності забезпечує в межах повноважень, передбачених законом,

організацію внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту та їх здійснення на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління МОЗ (підпункт 3 пункту 5), здійснює контроль за діяльністю підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління (підпункт 4 пункту 5); забезпечує ефективне і цільове використання бюджетних коштів (підпункт 6 пункту 5).

Відповідальність за провадження освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності у ЗВО, за результати фінансово-господарської діяльності, стан і збереження нерухомого та іншого майна покладено на керівників ЗВО (пункт 4 статті 34 Закону № 1556).

2.4.1.2. Виявлений стан справ.

Керівництвом МОЗ (відповідальний заступник Міністра Лінчевський О. В.) не забезпечено дотримання вимог пункту 7 частини 5 статті 22 Бюджетного кодексу щодо належної організації та координації роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня.

За відсутності належного контролю з боку МОЗ, ЗВО допущено низку порушень фінансової дисципліни, у т. ч. при проведенні ремонтних робіт, нарахуванні і виплаті заробітної плати та інших виплат; недотримання вимог Закону № 922 при здійсненні закупівель товарів і послуг, а також неекономне і непродуктивне використання бюджетних коштів.

Загалом через відсутність належного контролю МОЗ за діяльністю ЗВО та допущені порушення при плануванні бюджетних коштів окремими ЗВО з порушенням вимог чинного законодавства використано 95433,5 тис. грн, бюджетного законодавства – 3087,5 тис. грн, розпорядчих документів МОЗ – 180,8 тис. грн, умов договорів – 331,3 тис. грн, створено ризики неекономного використання коштів у сумі 710,8 тис. гривень. Крім того, недоотримано доходів ЗВО і фізичними особами у сумі 672,6 і 12,5 тис. грн відповідно. Окремими ЗВО при використанні 14548,6 тис. грн допущено порушення вимог Закону про публічні закупівлі. Також встановлено факти викривлення даних бухгалтерського обліку, бюджетної і фінансової звітності на суму 7793,5 тис. грн, що відповідно до статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства (перелік порушень у розрізі ЗВО наведений у додатках 2 і 3).

Крім того, НМУ імені О. О. Богомольця не забезпечено повного висвітлення та відповідності доходів і витрат, як наслідок, у ЗВО відсутній облік за напрямками використання коштів спеціального фонду (за відповідними підгрупами власних надходжень) на суму **860289,7 тис. грн**, також не ведеться аналітичний облік касових і фактичних видатків за підгрупами (напрями використання коштів у розрізі надходжень доходів не виділені), що унеможливує порівняння доходів звітного періоду з витратами, здійсненими для отримання цих доходів. При цьому аудитом встановлено, що наявне програмне забезпечення “Парус” не забезпечує достовірність залишків за платним навчанням і проживанням у гуртожитках станом на 01.01.2017, 01.01.2018 і 01.01.2019, **що створює ризики**

шахрайства.

Отже, кошти, сплачені у 2017–2018 роках ЗВО у сумі **454,1 тис. грн**²⁰ за налагодження та супроводження вказаного програмного забезпечення (відповідно до договорів з ФОП Прігоцький В. О. і ФОП Регеша М. А.), використано непродуктивно.

2.4.1.3. Рекомендації МОЗ:

- вжити заходів щодо забезпечення законності та продуктивності використання бюджетних коштів і державного майна, усунення виявлених порушень і запобігання їм надалі, притягнути до відповідальності винних у виявлених порушеннях посадових осіб ЗВО.

2.5. Оцінка формування, розміщення і виконання державного замовлення на підготовку кадрів

2.5.1. Висновки.

МОЗ не забезпечило належного виконання функцій державного замовника з підготовки кадрів.

У 2018 році за ініціативи МОЗ обсяги державного замовлення з прийому магістрів зменшено на 737 осіб.

Внаслідок запровадження МОН автоматизованого адресного розміщення державного замовлення на підготовку кадрів у 2017–2018 роках фактично знівельовано затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 363 механізм розміщення державного замовлення. При здійсненні МОН остаточного розподілу місць державного замовлення в ЄДЕБО показники державного замовлення МОЗ на 2017 і 2018 роки з прийому студентів у затверджених урядовими постановами обсягах не були враховані.

МОЗ у 2017–2018 роках не виконано показники державного замовлення з прийому (1335 осіб) і випуску (163 особи), чим створено ризик незабезпечення закладів охорони здоров'я кваліфікованими медичними кадрами.

2.5.1.1. Законодавча база.

Пунктом 1 статті 3 Закону № 5499 визначено, що розміщення державного замовлення здійснюється державними замовниками на конкурсних засадах²¹ у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти. Відповідно до пункту 3 статті 3 Закону № 5499 державний замовник укладає з виконавцем державного замовлення державний контракт, в якому визначаються економічні і правові зобов'язання сторін та регулюються взаємовідносини замовника і виконавця.

²⁰ 2017 рік – 30,1 тис. грн, 2018 рік – 424 тис. гривень.

²¹ Крім випадків, передбачених частиною другою цієї статті.

Пунктом 4 статті 72 Закону № 1556 визначено, що державне замовлення на підготовку фахівців ступеня молодшого бакалавра або ступеня бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямувань) розміщується шляхом укладення відповідних договорів між державними замовниками, до сфери управління яких належать ЗВО, та відповідними ЗВО України, що в установленому порядку надали інформацію про вступ до них осіб, які на конкурсних засадах отримали право на здобуття вищої освіти за кошти Державного бюджету України.

Відповідно до частини першої статті 44 Закону № 1556 прийом на навчання до ЗВО здійснюється на конкурсній основі відповідно до Умов прийому на навчання до ЗВО, затверджених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки (за наказами МОН у 2017 і 2018 роках).

Пунктом 2 Положення про ЄДЕБО визначено, що ЄДЕБО забезпечує, зокрема роботу сервісу у сфері освіти “забезпечення автоматизованого розподілу місць державного замовлення”.

Механізм взаємодії державних замовників та Мінекономрозвитку в процесі формування державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів та основні напрями його формування визначає Порядок № 306. Пунктом 17 Порядку № 306 встановлено, що виконавці державного замовлення розміщують доведений відповідно до укладеного державного контракту обсяг державного замовлення в ЄДЕБО.

Механізм розміщення державного замовлення, що здійснюється державними замовниками на конкурсних засадах, визначає Порядок № 363.

Пунктом 6.12 Положення № 267 визначено, що формування обсягів державного замовлення на підготовку медичних і фармацевтичних працівників відповідно до потреб галузі віднесено до завдань МОЗ.

2.5.1.2. Виявлений стан справ.

За даними МОЗ станом на 01.01.2019 в ЗВО, що належать до сфери управління міністерства, за державним замовленням здобували вищу освіту 25298 осіб, у т. ч. 25286 осіб за денною формою навчання. Загальний обсяг видатків на підготовку таких фахівців за бюджетною програмою 2301070 у 2017–2018 роках становив 1 750 060,2 тис. гривень.

Аудитом встановлено, що у 2017 і 2018 роках **МОЗ не дотримувалося вимог нормативно-правових актів** (статті 2 Закону № 5499, пунктів 6, 9 і 11 Порядку № 306) у частині подання до Мінекономрозвитку пропозицій до проекту державного замовлення у натуральному та вартісному виразах, прогнозних показників потреби відповідної галузі у фахівцях за видами економічної діяльності, а також орієнтовної середньої вартості підготовки за державним замовленням одного фахівця на плановий рік.

Довідково. Через відсутність затвердженого МОН²² Порядку розрахунку вартості підготовки за державним замовленням, зокрема, фахівців на плановий рік, взаємозв'язок між затвердженими показниками державного замовлення і бюджетними коштами, передбаченими на їх виконання, відсутній.

Лише у квітні 2017 і 2018 років МОЗ подало до Мінекономрозвитку пропозиції щодо проектів державного замовлення на 2017 і 2018 роки (сформовані відповідно до проектних показників ЗВО щодо прийому і випуску осіб, погоджених регіональними центрами зайнятості, місцевими органами охорони здоров'я та управління освітою).

Зокрема, проектні показники державного замовлення на підготовку фахівців за бюджетною програмою 2301070 становили: на 2017 рік: прийом – 4926 магістрів і 30 бакалаврів; випуск – 3717 спеціалістів, 10 бакалаврів, 28 молодших спеціалістів; на 2018 рік: прийом – 5417 магістрів, 20 бакалаврів; випуск – 3679 спеціалістів, 5 бакалаврів, 29 молодших спеціалістів; обсяги фінансування на 2017 і 2018 роки – 814 386,2 і 916 418,3 тис. грн відповідно.

Проте Постановами № 511 і № 556 МОЗ затверджено натуральні обсяги державного замовлення на підготовку фахівців на 2017 і 2018 роки, у т. ч. за бюджетною програмою 2301070:

- на 2017 рік: випуск – 3717 спеціалістів, 10 бакалаврів і 28 молодших спеціалістів; прийом – 4926 магістрів і 30 бакалаврів;
- на 2018 рік: випуск – 3679 спеціалістів, 5 бакалаврів і 31 молодший спеціаліст; прийом – 4680 магістрів і 50 бакалаврів.

Постановою № 511 МОЗ затверджено вартісні показники державного замовлення у 2017 році у сумі 1 330 168,6 тис. грн (загалом за бюджетними програмами 2301020, 2301070, 2301080, 2301120), з них за бюджетною програмою 2301070 – 1 067 808,5 тис. грн, у т. ч. на підготовку фахівців, науково-педагогічних кадрів – 850 872,2 тис. грн; на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів – 216 936,3 тис. грн; Постановою № 556 у 2018 році затверджено відповідно 1 466 143,5; 1 172 181,6; 943 218,2 і 228 963,4 тис. гривень.

При цьому відповідно до паспорта бюджетної програми 2301070 видатки на підготовку фахівців на 2017 і 2018 роки становлять 814 386,2 і 894 631,1 тис. грн, а на підготовку наукових кадрів – 36 486,0 і 48 587,1 тис. грн, що у цілому відповідає затвердженим Постановами № 511 і № 556 обсягам.

Слід зазначити, що на запит Рахункової палати Мінекономрозвитку листом від 22.03.2019 № 3642–07/12426–03 поінформувало, що **зменшення МОЗ обсягів прийому магістрів на 737 осіб здійснено відповідно до пропозицій МОЗ, наданих листом від 02.07.2018 № 08.1–26/16538.** Відповідно МОЗ зменшено і обсяги фінансування на 21 787,2 тис. гривень.

Довідково. МОЗ звернулося з пропозицією внести зміни до обсягів прийому за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра галузі знань “Охорона здоров'я” спеціальності 222 Медицина і вказати 4177 осіб, тобто зменшити показник прийому магістрів на 737 осіб.

²² Відповідно до Методики № 346, заклади, установи розраховують вартість підготовки за державним замовленням одного кваліфікованого робітника, фахівця, аспіранта, докторанта, слухача згідно з порядком, затвердженим МОН разом з Мінекономрозвитку та Мінфіном.

Аудит засвідчив, що незважаючи на дотримання МОЗ процедури відбору виконавців державного замовлення у 2017 і 2018 роках, **розміщення державного замовлення на підготовку кадрів здійснювалося формально:**

- в укладених з виконавцями державних контрактах не визначені вартісні та/або натуральні показники державного замовлення; акти приймання робіт не склалися;

- МОЗ не здійснювало розподіл затверджених Постановами № 511 і № 556 обсягів прийому та фінансування між виконавцями державного замовлення.

Фактично МОЗ наказами № 888 і № 1417 доводило до ЗВО мінімальні, максимальні обсяги прийому магістрів і фіксовані обсяги прийому бакалаврів, хоча Закон № 5499, Порядки № 306 і № 363 не містять таких понять. Відповідно до Умов прийому у 2017 і 2018 роках приймальними комісіями ЗВО ці показники внесено до ЄДЕБО. Також МОЗ доводило показники випуску фахівців.

Довідково. Наказом № 888 на 2017 рік МОЗ затверджено мінімальний і максимальний обсяги прийому магістрів – 2341 і 5410 осіб відповідно, а також фіксований обсяг прийому бакалаврів – 25 осіб; наказом № 1417 на 2018 рік – максимальний обсяг прийому магістрів – 5006 осіб, фіксований обсяг прийому бакалаврів – 40 осіб.

При цьому аудитом встановлено, що остаточний розподіл місць державного замовлення здійснювався в ЄДЕБО автоматизовано.

Так, за даними МОЗ, в ЄДЕБО загалом рекомендовано міністерству за державним замовленням: у 2017 році – 4879 місць, або на 47 місць менше ніж затверджено Постановою № 511; у 2018 році – 4489 місць, або на 191 місце менше ніж затверджено Постановою № 556.

Отже, незважаючи на потребу у медичних кадрах, МОЗ у 2017–2018 роках недоотримало 238 місць для підготовки фахівців за державним замовленням.

За результатами вступної кампанії станом на 07.08.2017 і 07.08.2018 до ЗВО, що належать до сфери управління МОЗ, **зараховано за державним замовленням 4310 і 4000 осіб відповідно.** При цьому вакантні місця державного замовлення (569 і 489 відповідно) ЗВО заповнювалися шляхом переведення на них осіб, що зараховувалися на навчання за рахунок коштів юридичних і фізичних осіб.

Аудит засвідчив, що всупереч установленого Умовами прийому у 2017 і 2018 роках²³ терміну (до 18 серпня) фактично переведення на вакантні місця державного замовлення ЗВО здійснювалося протягом року. В окремих випадках дозволи щодо такого переведення надавало МОЗ, але переважно такі рішення ЗВО приймали самостійно. Водночас, керуючись абзацом сьомим пункту 3 розділу 11 Умов прийому у 2017 році і дозволом МОЗ (лист від 20.09.2016 № 08.1–25/24671), у 2017–2018 роках ЗВО самостійно розподіляли вакантні місця державного замовлення між спеціальностями, галузями знань і формами навчання.

²³ Згідно з підпунктом 3 пункту 1 розділу 5 Умов прийому в 2017 році і абзацом тринадцятим пункту 1 розділу 5 Умов прийому в 2018 році.

Результатом надання ЗВО права здійснювати самостійний розподіл вакантних місць стало перевищення станом на 01.01.2019 за окремими спеціальностями фактичної кількості осіб, які навчалися в ЗВО за державним замовленням, понад доведені МОЗ обсяги.

Довідково. Наприклад, в НМУ імені О.О.Богомольця за спеціальностями 7.12010005 і 221 “Стоматологія” навчалось 65 осіб при доведеному протягом 2014–2018 років обсязі прийому – 40 осіб; за спеціальностями 7.12020101 і 226 “Фармація” – 11 осіб (у т. ч. за заочною формою – 4 особи), хоча показники прийому не доводилися.

На запит Рахункової палати Мінекономрозвитку листом від 22.03.2019 № 3642–07/12426–03 поінформувало, що згідно з його наказом від 13.09.2017 № 1352 створено міжвідомчу робочу групу з розроблення проекту Концепції реформування фінансування вищої освіти, на засіданнях якої напрацьовано пропозиції щодо підготовки фахівців для потреб ринку праці, а саме: розробка державної програми щодо аналізу та програмування потреб ринку праці, з напрацюванням відповідної методики формування державного замовлення; заборона здійснення перерозподілу обсягів підготовки між галузями знань; запровадження додаткової мотивації щодо навчання за найбільш затребуваними на ринку праці напрямками підготовки (інженерні, технологічні, аграрні); впровадження системи моніторингу працевлаштування за напрямками підготовки, займаними професіями та видами економічної діяльності на базі ЄДЕБО, Державного реєстру платників податків та реєстру Пенсійного фонду; започаткування програми взаємодії ЄДЕБО з реєстром платників ЄСВ та фізичних осіб – платників податків для аналізу ринку праці тощо.

Відповідно до звіту про виконання державного замовлення за формою № 1–держзамовлення (квартальна), затвердженою наказом Держстату від 02.12.2014 № 377, загалом²⁴ обсяг видатків МОЗ на підготовку фахівців за державним замовленням у 2017 році становив 819 575,6 тис. грн, у 2018 році – 900 009 тис. гривень.

Проте відповідно до звітів про виконання паспорта бюджетної програми 2301070 за 2017 і 2018 роки касові видатки на підготовку фахівців у 2017 році становили 814 386,2 тис. грн, у 2018 році – 935 674,0 тис. гривень.

Отже, всупереч вимогам статті 18 Закону України від 17.09.1992 № 2614 “Про державну статистику” та наказу № 377 МОЗ не забезпечило подання до органів статистики достовірної інформації. Крім того, в порушення вимог пункту 19 Порядку № 306 МОЗ не забезпечило своєчасного подання до Мінекономрозвитку звітів про виконання державного замовлення (натуральні показники) за 2017 і 2018 роки

Довідково. За 2017 рік звіт подано 10.04.2018, за 2018 рік станом на 22.03.2019 звіт не подано.

Аналіз звіту МОЗ про виконання державного замовлення (натуральні показники) за 2017 рік і оперативних даних МОЗ про виконання державного

²⁴ У 2017 році підготовка фахівців за державним замовленням МОЗ здійснювалася за бюджетними програмами 2301070 і 2301120.

замовлення за 2018 рік засвідчив, що у 2017 і 2018 роках **МОЗ не виконано затверджені Кабінетом Міністрів України обсяги прийому за державним замовленням у цілому на 1335 осіб; випуску – на 163 особи.**

Таким чином, у результаті запровадження МОН автоматизованого розподілу місць державного замовлення в ЄДЕБО державним замовником – МОЗ у 2017 і 2018 роках не виконано заплановані обсяги підготовки фахівців, як наслідок, створено ризик неотримання закладами охорони здоров'я кваліфікованих кадрів.

2.5.1.3. Рекомендації Кабінету Міністрів України:

- зобов'язати Мінекономрозвитку вжити заходів щодо належного виконання завдань з формування державного замовлення і координування роботи державних замовників з питань розміщення та виконання державного замовлення відповідно до вимог Закону № 5499 та пришвидшити завершення формування Концепції реформування фінансування вищої освіти.

2.6. Аналіз організації підготовки фахівців

2.6.1. Висновки.

У 2017–2018 роках ЗВО, що належать до сфери управління МОЗ, провадили освітню діяльність за відсутності затверджених державних стандартів вищої освіти за спеціальностями галузі знань “Охорона здоров'я”. Зміст освіти ЗВО визначався самостійно.

МОН і МОЗ не забезпечили контролю за дотриманням ЗВО, що належать до сфери управління МОЗ, вимог ліцензійних умов. Як наслідок, окремі ЗВО у 2017–2018 роках при здійсненні освітньої діяльності не дотримувалися затверджених ліцензованих обсягів. Відсутність обґрунтованих розрахунків вартості підготовки фахівців ЗВО спричинила коригування вартості навчання залежно від комерційної привабливості спеціальності.

2.6.1.1. Законодавча база.

Частиною першою статті 24 Закону № 1556 визначено, що **освітня діяльність у сфері вищої освіти провадиться, зокрема, ЗВО на підставі ліцензій**, які видаються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України згідно з цим Законом.

Частиною п'ятою пункту 2 Ліцензійних умов № 1187 визначено, що **ліцензований обсяг** у сфері вищої або післядипломної освіти для осіб з вищою освітою – це визначена ліцензією максимальна кількість осіб, яким заклад освіти може одночасно забезпечити здобуття вищої освіти за відповідною спеціальністю певного рівня вищої освіти або за відповідною спеціальністю (програмою, галуззю знань) у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою.

Згідно з частиною шостою статті 7 Закону № 1556 документ про вищу освіту державного зразка видається ЗВО тільки за акредитованою освітньою програмою. За неакредитованою освітньою програмою ЗВО виготовляють і видають власні документи про вищу освіту у порядку та за зразком, що визначені вченою радою ЗВО.

Відповідно до частини двадцятої пункту 2 Прикінцевих та перехідних положень Закону № 1556 до затвердження в установленому цим Законом порядку положення про акредитацію освітніх програм таку акредитацію здійснює центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки в порядку, передбаченому для акредитації напрямів і спеціальностей. Станом на 01.03.2019 положення про акредитацію освітніх програм не затверджено.

Частиною третьою розділу 13 Умов прийому в 2017 році і частиною третьою розділу 14 Умов прийому в 2018 році визначено, що іноземці, які прибувають в Україну з метою навчання, вступають до ЗВО за акредитованими освітніми програмами (спеціальностями).

Пунктом 6 статті 10 Закону № 1556 визначено, що стандарти вищої освіти за кожною спеціальністю розробляє центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, до сфери управління яких належать ЗВО, і галузевих об'єднань організацій роботодавців та затверджує їх за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Частиною другою статті 75 Закону № 2801 визначено, що навчальні плани і програми підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації медичних і фармацевтичних працівників у встановленому порядку погоджуються з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Водночас пунктом 2 статті 32 Закону № 1556 визначено, що ЗВО мають рівні права, що становлять зміст їх автономії та самоврядування, у т. ч. розробляти та реалізовувати освітні (наукові) програми в межах ліцензованої спеціальності; самостійно розробляти та запроваджувати власні програми освітньої діяльності.

Частиною шостою статті 73 Закону № 1556 визначено, що розмір плати за весь строк навчання для здобуття відповідного ступеня вищої освіти, підвищення кваліфікації, а також порядок оплати освітньої послуги встановлюються у договорі (контракті), що укладається між ЗВО та фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу для себе або для іншої особи, беручи на себе фінансові зобов'язання щодо її оплати.

Абзацом першим пункту 2.1. розділу 2 Порядку № 736 визначено, що встановлення вартості платної освітньої послуги здійснюється на базі економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних з її наданням.

Згідно з абзацом другим підпункту 1 пункту 4 Порядку № 1541 навчальні заклади можуть залучати суб'єктів господарювання (резидентів та нерезидентів) на підставі укладених із навчальними закладами договорів щодо надання послуг з набору іноземців як кандидатів на навчання.

2.6.1.2. Виявлений стан справ.

У 14 ЗВО, які належать до сфери управління МОЗ (у т. ч. у коледжах), станом на 01.01.2019 навчалось 99034 студенти²⁵ (у т. ч. за денною формою – 83903 особи), зокрема за кошти фізичних і юридичних осіб – 73736 осіб (74,5 відс.), з них громадяни України – 46245 осіб (62,7 відс.), іноземці – 27491 осіб (37,3 відс.).

З набуттям чинності новим Законом “Про вищу освіту” МОН не забезпечило вчасного і у повному обсязі розроблення і затвердження стандартів вищої освіти на підготовку фахівців за рівнем вищої освіти “магістр” за спеціальностями галузі знань “Охорона здоров’я”²⁶.

Довідково. У 2016 році МОЗ розробило і подало до МОН проекти стандартів, які фактично не були розглянуті, оскільки у 2017–2018 роках не функціонувало Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. У грудні 2018 року МОЗ звернулося до МОН із проханням відтермінувати затвердження поданих стандартів.

У зв’язку з відсутністю усіх затверджених стандартів вищої освіти (які повинні визначати вимоги до освітніх програм) ЗВО, що належать до сфери управління МОЗ, самостійно розробляли і погоджували **навчальні плани та програми** підготовки фахівців.

Аудитом встановлено, що протягом 2017–2018 років ЗВО провадили освітню діяльність не на підставі ліцензій, а відповідно до “Відомостей щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти”, виданих МОН.

Довідково. МОН не видавало ліцензії на провадження освітньої діяльності, зокрема у сфері вищої освіти, оскільки не затверджено форму відповідної ліцензії.

При цьому зміст частини шостої статті 24 Закону № 1556 не відповідає вимогам статті 13 Закону № 222, зокрема стосовно вилучення норми про визначення Кабінету Міністрів України органом, уповноваженим затверджувати форму і зміст ліцензії на провадження освітньої діяльності.

На запит Рахункової палати МОН поінформувало, що протягом 2017–2018 років контрольні заходи щодо фактичного дотримання ЗВО, що належать до сфери управління МОЗ, ліцензійних умов, зокрема у частині кадрового, матеріально-технічного забезпечення провадження освітньої діяльності для осіб з вищою освітою, **МОН не проводило.**

Через відсутність відповідного контролю, **протягом 2017–2018 років окремими ЗВО, що належать до сфери управління МОЗ, як засвідчив аудит, освітня діяльність здійснювалася з перевищенням встановлених ліцензованих обсягів підготовки фахівців.**

Зокрема, станом на 01.01.2019 в Одеському медуніверситеті навчалось 8861 особа при встановлених загальних ліцензованих обсягах підготовки – 4585 осіб; в НМУ імені О.О. Богомольця – 13949 та 11977 осіб; в Дніпропетровській медакадемії – 4977 та 3050 осіб; у Запорізькому медуніверситеті – 8997 та 7180 осіб відповідно. Як правило, з перевищенням встановлених ліцензованих обсягів ЗВО здійснювалася

²⁵ Загалом 99034 осіб, із них в ЗВО – 96414 осіб; в 5 коледжах, які є окремими юридичними особами – 2620 осіб.

²⁶ За винятком спеціальності 229 “Громадське здоров’я”.

підготовка фахівців за кошти фізичних і юридичних осіб, у т. ч. іноземних громадян.

Переоформлення ліцензій для встановлення збільшеного ліцензованого обсягу цим ЗВО відповідно до вимог абзацу четвертого пункту 2 Постанови № 1187 МОН не здійснювало.

Загалом станом на 01.01.2019 в ЗВО за спеціальностями галузі знань “Охорона здоров’я” (1–3 курс) навчалося 60 212 осіб, із них **19 397 – іноземці (32,2 відсотка).**

При цьому всупереч вимогам частини третьої розділу 18 Умов прийому в 2016 році²⁷, частини третьої розділу 13 Умов прийому в 2017 році і частини третьою розділу 14 Умов прийому в 2018 році станом **01.01.2019 в ЗВО на 1–3 курсах навчалося 15267 іноземців, прийом на навчання яких здійснено за неакредитованими спеціальностями галузі знань “Охорона здоров’я”.**

Довідково. За даними МОН протягом 2017–2018 років ЗВО видано загалом 25 сертифікатів про акредитацію напрямів (спеціальностей) галузі “Охорона здоров’я”. Акредитацію напрямів (спеціальностей) галузі знань “Охорона здоров’я” здійснено відповідно до вимог пункту 3 Положення № 978 – після (або в період) закінчення терміну навчання фахівців у ЗВО за цим напрямом (спеціальністю).

Відповідно до звітів про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 2301070 середні витрати на навчання одного студента за спеціальним фондом становили: у 2017 році – 45696,9 тис. грн; у 2018 році – 47 653,2 тис. гривень.

Проте аудит засвідчив, що всупереч вимогам абзацу першого пункту 2.1 розділу 2 Порядку № 736 **представлені ЗВО розрахунки вартості навчання одного студента фактично не були економічно обґрунтованими.** Залежно від попиту на спеціальність вартість навчання студентів за рахунок коштів юридичних і фізичних осіб затверджувалася наказами ЗВО за спеціальностями, формами навчання і коливалася від **11 до понад 120 тис. грн за рік.** При цьому вартість навчання іноземних громадян в ЗВО значно перевищувала вартість навчання громадян України за аналогічними спеціальностями.

Довідково. Так, наприклад, вартість навчання громадян України в НМУ імені О.О. Богомольця за спеціальністю “Стоматологія” в 2018/2019 навчальному році становила 33,4 тис. грн, іноземних громадян – 123,1 тис. грн, або 4,07 тис. дол. США.

Всупереч вимогам абзацу першого частини сьомої статті 73 Закону № 1556 окремими ЗВО у договорах про надання освітніх послуг, що укладалися з іноземцями, розмір плати за навчання встановлювався в іноземній валюті. При цьому **розрахунок в національній валюті здійснювався з порушенням вимог розділу 2 Порядку № 736.** У результаті встановлено факти безпідставного завищення або зниження вартості навчання.

²⁷ Затверджено наказом МОН від 15.10.2015 № 1085 “Про затвердження Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів України у 2016 році”, зареєстрованим у Мін’юсті 04.11.2015 за № 1351/27796.

Так, НМУ імені О.О. Богомольця безпідставно завищено вартість навчання зарахованих у 2017–2018 роках іноземців лише на 2017/2018 і 2018/2019 навчальні роки **на 1 750,3 тис. дол. США**; Донецьким медуніверситетом вартість навчання іноземців з російською мовою викладання завищено **на 55,4 тис. дол. США**, а з англійською мовою викладання навпаки занижено **на 654,6 тис. дол. США**; Буковинським медуніверситетом унаслідок заниження вартості навчання за 2017–2018 роки **недоотримано доходів у сумі 672 тис. гривень**.

У 2017–2018 роках ЗВО для організації набору на навчання залучали суб'єктів господарювання на підставі договорів про надання послуг з набору іноземців як кандидатів на навчання відповідно до підпункту 1 пункту 4 Порядку № 1514.

Проте умови окремих укладених договорів не забезпечували отримання ЗВО у повному обсязі оплати за навчання.

Наприклад, Донецьким медуніверситетом укладено такі договори з ТОВ “Українські освітні послуги”, вартість послуг в яких не визначена. Також між Донецьким медуніверситетом, ТОВ “Українські освітні послуги” і кожним іноземним студентом, які станом на 01.01.2019 навчалися на 2 і 3 курсах, укладено тристоронні договори, якими визначено, що допуск до занять проводиться тільки після надання документа про оплату.

Аудит засвідчив, що станом на 01.01.2019 навчання цих осіб не оплачено у повному обсязі, проте **всупереч вимогам частини п'ятої статті 9 Закону № 996 із загальної суми заборгованості 19 202,06 тис. грн у бухгалтерському обліку не відображено 10 747,1 тис. гривень**.

Крім того, встановлено, що всупереч вимогам частини шостої статті 73 Закону № 1556 та умовам договору між Донецьким медуніверситетом і ТОВ “Українські освітні послуги” з **239 іноземцями**, зарахованими на навчання у листопаді 2018 року, **не укладено відповідні тристоронні договори на надання освітніх послуг**. Як наслідок, станом на 01.01.2019 ЗВО недоотримав від ТОВ “Українські освітні послуги” **11 802,5 тис. грн** за навчання 79 іноземців першокурсників. З метою забезпечення навчання іноземців (вартість навчання яких ТОВ “Українські освітні послуги” ЗВО станом на 01.01.2019 не сплатило) протягом вересня–грудня 2018 року ЗВО за рахунок власних надходжень спрямував **5 535,8 тис. грн, що є незаконними видатками**.

Донецький медуніверситет у договорі про надання послуг з набору іноземців з ТОВ “Українські освітні послуги” (2016 року) передбачив щорічну знижку у розмірі 23 відс. від вартості навчання студентів (за умови організації ТОВ “Українські освітні послуги” прийому на навчання іноземців у кількості 200 осіб і більше), у зв'язку з чим **щороку недоотримував за навчання іноземних студентів 442,5 тис. дол. США**.

Буковинським медуніверситетом у 2017–2018 роках договори про надання послуг з набору іноземців укладено з 13 суб'єктами господарювання. Умовами договорів, зокрема з іноземною компанією “The MD HOUSE” і

ТОВ “Джудік”, визначено суми комісійної винагороди (які включені до вартості освітніх послуг).

Установлено, що відповідно до укладеного договору Буковинським медуніверситетом компанії-нерезиденту “The MD HOUSE” сплачувалася комісійна винагорода, на яку у порушення вимог пункту **208.2 статті 208 Податкового кодексу у 2017 році ЗВО не нараховано та не сплачено ПДВ у сумі 594 тис. гривень**. Крім того, незабезпечення своєчасної реєстрації податкової накладної в Єдиному реєстрі податкових накладних у сумі 534 тис. грн ГУ ДФС у Чернівецькій області спричинило застосування штрафної санкції на суму 53,4 тис. гривень.

Довідково. Під час аудиту ЗВО нараховано та сплачено ПДВ у сумі 594 тис. грн (платіжне доручення від 18.01.2019 № 44) і 534 тис. грн (платіжне доручення від 22.01.2019 № 53).

Установлено також, що всупереч вимогам укладених договорів окремими ЗВО не нараховувалася пеня за несвоєчасну сплату вартості навчання, що призвело до **втрати 3990,9 тис. грн доходів бюджету**.

Довідково. НМУ імені О.О. Богомольця не нараховано пеню у сумі 304,1 тис. грн, Донецьким медуніверситетом – 3 686,8 тис. гривень.

Проблемним залишається питання підготовки фахівців у сфері охорони здоров'я на базах клінічних закладів освіти у сфері охорони здоров'я, в університетських клініках і лікарнях.

Порядок утворення і функціонування клінічних баз закладів освіти у сфері охорони здоров'я, університетських клінік та університетських лікарень визначається нормативно-правовими актами МОЗ (частина 8 статті 33 Закону № 1556). Проте на сьогодні діє лише Положення № 174 про клінічний заклад охорони здоров'я, затверджене МОЗ у 1997 році (зі змінами від 2013 року), яким визначено завдання і функції клініки, вимоги до керівництва клінікою та професорсько-викладацького складу.

Аудитом встановлено, що в системі ЗВО МОЗ підготовка фахівців у сфері охорони здоров'я здійснюється на базі закладів охорони здоров'я різних форм власності, при цьому окремі з них не мають статусу клінічного закладу (НМУ імені О. О. Богомольця, Донецький медуніверситет), а з іншими взагалі не укладено договору про співпрацю.

Довідково. Відповідно до пункту 1.2 Положення № 174 такий статус закладам надає МОЗ на підставі подання ректора ЗВО.

Положенням № 174 (п. 4.4) передбачено, що діяльність клініки організовується її керівником відповідно до Положення про клініку. Проте фактично в ЗВО такі Положення відсутні, тому в своїй діяльності вони керуються положенням про окремі кафедри ЗВО.

Через відсутність такого положення на сьогодні не врегульовано взаємовідносин і не визначено відповідальності закладу охорони здоров'я і ЗВО.

Довідково. Аудитом встановлено, що НМУ імені О. О. Богомольця звертався до МОЗ щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я, проте МОЗ не вжито жодних заходів щодо нормативного врегулювання питань підготовки в закладах охорони здоров'я різних форм власності.

2.6.1.3. Рекомендації:

Кабінету Міністрів України:

- вжити заходів щодо узгодження вимог Закону № 1556 і частини другої статті 75 Основ законодавства № 2801 стосовно погодження МОЗ навчальних планів і програм підготовки медичних (фармацевтичних) кадрів;

- розробити за участю центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сфері освіти, законопроект щодо врегулювання неузгодженостей положень статті 24 Закону № 1556 і статті 13 Закону № 222, зокрема стосовно вилучення норм про визначення Кабінету Міністрів України органом, уповноваженим затверджувати форму і зміст ліцензії на провадження освітньої діяльності;

- зобов'язати МОН пришвидшити розроблення з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти, і галузевих об'єднань організацій роботодавців затвердження державних стандартів вищої освіти для підготовки фахівців за спеціальностями галузі знань "Охорона здоров'я" та вжити заходів щодо здійснення контролю за дотриманням ЗВО, що належать до сфери управління МОЗ, вимог ліцензійних умов;

МОЗ:

- зобов'язати ЗВО дотримуватися вимог абзацу першого пункту 2.1 розділу 2 Порядку № 736 у частині встановлення вартості платної освітньої послуги на підставі економічно обґрунтованих витрат;

- розробити типові положення про клініки;

- притягнути до відповідальності посадових осіб ЗВО, в яких підготовка фахівців здійснюється з перевищенням установлених ліцензованих обсягів.

2.7. Стан працевлаштування випускників

2.7.1. Висновки.

МОЗ не забезпечило нормативно-правового врегулювання питання працевлаштування випускників ЗВО, що належать до сфери управління міністерства. Покладений на ЗВО контроль за своєчасним прибуттям випускників до місця проходження інтернатури окремими ЗВО не здійснюється, також відсутній контроль за відпрацюванням випускників, які отримали одноразову адресну грошову допомогу. Це створює ризики неефективних витратків, спрямованих державою на їх навчання.

2.7.1.1. Законодавча база.

Конституцією України визначено, що кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується.

Постановою Кабінету Міністрів України від 22.08.1996 № 992 затверджено Порядок працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, підготовка яких здійснювалась за державним замовленням. Проте згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 № 376 цей Порядок втратив чинність (з 07.06.2017).

З 01.01.2017 випускники ВНЗ вільні у виборі місця роботи. ЗВО не зобов'язані здійснювати працевлаштування випускників (ст. 64 Закону № 1556).

Станом на 01.03.2019 в МОЗ чинний порядок працевлаштування випускників державних вищих медичних (фармацевтичних) закладів освіти, підготовка яких здійснювалась за державним замовленням, затверджений наказом МОЗ від 25.12.1997 № 367. Проте його норми суперечать вимогам Закону № 1556.

Наказом МОЗ від 12.06.2012 № 390 затверджено Порядок надання одноразової адресної грошової допомоги випускникам вищих навчальних закладів, які здобули освіту за напрямками і спеціальностями медичного та фармацевтичного профілів.

2.7.1.2. Виявлений стан справ.

Незважаючи на те, що з 01.01.2017 випускники ЗВО вільні у виборі місця роботи і на ЗВО і МОЗ покладено функції лише щодо сприяння у працевлаштуванні випускників, **станом на 01.03.2019 відповідні зміни до Положення № 267 МОЗ не внесені.**

В МОЗ здійснення роботи щодо сприяння працевлаштуванню випускників ЗВО за спеціальностями “Медицина” і “Фармація” у галузі знань “Охорони здоров'я”, що належать до сфери управління МОЗ і МОН, відповідно до потреб регіональних органів управління охорони здоров'я, покладено на департамент управління персоналом та кадрової політики МОЗ (з 17.07.2017).

На 2017 рік (відповідно до рішення колегії МОЗ від 08.04.2016 № 5) МОЗ затверджено План працевлаштування. На 2018 рік такий план не затверджувався. При цьому у разі відмови випускника, який навчався за державним замовленням, від запропонованого місяця працевлаштування, МОЗ надано право випускникам самостійно обирати місце працевлаштування і спеціальність інтернатури.

За даними МОЗ із загальної кількості **випускників, які навчалися за державним замовленням у 2017 році (3568 осіб), приступили до навчання в інтернатурі 3348 осіб** (у т. ч. випускники, які отримали направлення на роботу і довідки про самостійне працевлаштування), або **93,8 відс.**, у **2018 році** з 3952 випускників – 3286 осіб, або **83,1 відсотка.**

Отже, у **2017 році 6,2 відс.**, у **2018 році 16,9 відс. випускників не приступили до навчання в інтернатурі.**

Слід зазначити, що згідно з пунктом 12 Порядку № 367 на керівників ЗВО покладено здійснення контролю за своєчасним прибуттям випускників до місця проходження інтернатури. Проте аудит засвідчив, що такий **контроль здійснюється керівниками не всіх ЗВО, що не забезпечує повноти і достовірності відповідних даних.**

Довідково. Зокрема, в НМУ ім. О. О. Богомольця і Донецькому медуніверситеті такі дані відсутні.

За інформацією ДОЗ, що надійшла на запит Рахункової палати, у **2017 і 2018 роках** після завершення навчання в інтернатурі (за кошти державного бюджету) **працевлаштувалися лікарями** в заклади охорони здоров'я у **2017 році лише 79,9 відс., у 2018 році – 76,2 відс.** випускників. **Щороку майже четверта частина звільняється з роботи, не відпрацювавши трирічного терміну.**

Відмова випускників ЗВО та інтернатури від подальшого працевлаштування відповідно до отриманої кваліфікації створює ризик неефективних видатків, які держава спрямувала на його навчання.

Так, аудит у Буковинському медуніверситеті і Фармацевтичному університеті засвідчив, що **на навчання 20 випускників**, які не приступили до навчання в інтернатурі або відмовилися від подальшого відпрацювання без поважних причин, **державою спрямовано 2667,2 тис. грн** (у т. ч. за попередні роки – 1686,05 тис. грн, 2017 рік – 609,16 тис. грн, 2018 рік – 371,99 тис. грн), **що є непродуктивними видатками.**

За даними ДОЗ станом на 01.01.2018 вакантними були 11870 посад лікарів, на 01.01.2019 – 12084 посад. Найбільша кількість вакансій – лікарі загальної практики – сімейні лікарі (2280 і 2335 відповідно). У закладах охорони здоров'я станом на 01.01.2019 існує також потреба у лікарях з медицини невідкладних станів, педіатрів, терапевтів. **Однак при формуванні державного замовлення і його розміщенні, як правило, визначальним критерієм є попит абітурієнтів.**

З метою підтримки молодих фахівців за рахунок коштів державного бюджету ЗВО здійснюють виплати одноразової адресної грошової допомоги.

Проте аудитом встановлено факти порушення трьома ЗВО вимог пунктів 1 і 4 Порядку № 390 в частині виплати одноразової адресної грошової допомоги, **чим створено ризик незаконних витрат на загальну суму 270,5 тис. гривень.**

Зокрема, НМУ імені О. О. Богомольця і Буковинський медуніверситет виплату одноразової адресної грошової допомоги 28 випускникам²⁸ здійснювали за відсутності укладених з випускниками трудових договорів, а Луганським медуніверситетом у 2017 році випускнику зайво виплачено 8 тис. грн (понад встановлений розмір²⁹). Крім того, на запит Рахункової палати заклади охорони здоров'я повідомили про порушення

²⁸ НМУ імені О. О. Богомольця – 7 випускникам на загальну суму 52,8 тис. грн (2017 рік – 8,0 тис. грн, 2018 рік – 44,8 тис. грн); Буковинським медуніверситетом – 21 випускнику на загальну суму 177,7 тис. грн (2017 рік – 72,0 тис. грн, 2018 рік – 105,7 тис. гривень).

²⁹ Виплачено одноразову адресну грошову допомогу у п'ятикратному розмірі мінімальної заробітної плати (16 тис. грн), замість встановлених 8 тис. гривень.

4 випускниками³⁰ умов укладених договорів в частині відпрацювання на посаді не менше трьох років (звільнилися до завершення цього терміну).

2.7.1.3. Рекомендації МОЗ:

- зобов'язати керівників ЗВО забезпечити контроль за виплатою випускникам одноразової адресної грошової допомоги (за наявності укладеного трудового договору з закладом охорони здоров'я) і відпрацюванням ними трирічного терміну, а також за своєчасним прибуттям випускників до місця проходження інтернатури;

- вжити заходів щодо приведення у відповідність із вимогами чинного законодавства Порядку № 367.

2.8. Оцінка обліку та розпорядження державним майном

2.8.1. Висновки.

МОЗ не забезпечило належного виконання повноважень з управління об'єктами державної власності в частині організації проведення інвентаризації державного майна та достовірності його обліку.

2.8.1.1. Законодавча база.

Згідно з підпунктом 15 пункту 4 Положення № 267 МОЗ відповідно до покладених на нього завдань виконує в межах повноважень, передбачених законом, функції з управління об'єктами державної власності, що належать до сфери управління МОЗ.

Відповідно до статті 6 Закону № 185 МОН, як уповноважений орган управління, зокрема, веде облік об'єктів державної власності, що перебувають в їх управлінні; забезпечує надання розпоряднику Єдиного реєстру об'єктів державної власності відомостей про об'єкти державної власності для формування і ведення зазначеного реєстру; забезпечує проведення інвентаризації майна, зокрема установ відповідно до визначеного Кабінетом Міністрів України порядку; забезпечує оформлення прав на земельні ділянки (у разі відсутності необхідних документів) та уточнення меж земельних ділянок.

Постановою № 467 затверджено Положення про Єдиний реєстр об'єктів державної власності (далі – Єдиний реєстр). З метою формування Єдиного реєстру Постановою № 1121 затверджено Методику проведення інвентаризації об'єктів державної власності. Пунктом 3 цієї Методики визначено, що інвентаризації підлягає нерухоме майно державних підприємств, їх об'єднань, установ та організацій, у тому числі те, що передано в оренду, концесію, та державне майно, яке не увійшло до статутного капіталу господарських організацій, утворених у процесі приватизації та корпоратизації (далі – державне майно).

³⁰ За даними закладів охорони здоров'я чотири випускники звільнилися без відпрацювання трирічного терміну, зокрема один випускник НМУ імені О. О. Богомольця (8 тис. грн) і три випускники Буковинського медуніверситету (24 тис. гривень).

Довідково. Відповідно до пункту 11 розділу I Положення № 879, інвентаризація об'єктів державної власності проводиться відповідно до Методики № 1121.

Наказом № 329 МОЗ зобов'язав керівників юридичних осіб, що належать до сфери управління міністерства, до 31.10.2016 забезпечити проведення інвентаризації майна, визначення його вартості (первісної, залишкової, експертної), проведення індексації основних фондів та подати до управління бухгалтерського обліку та фінансової звітності оновлені відомості про державне майно за формою № 2 б, затвердженою наказом ФДМУ № 197. МОЗ зобов'язано також провести державну реєстрацію права власності держави та похідних речових прав на нерухоме майно, а також права постійного користування на земельні ділянки, що обліковуються на балансі.

2.8.1.2. Виявлений стан справ.

МОЗ облік об'єктів державної власності здійснює в Єдиному реєстрі за допомогою АС “Юридичні особи”. Підставою для формування Єдиного реєстру є дані форми № 2 б “Відомості про державне майно”, які формуються за даними щорічної інвентаризації, зокрема, ЗВО.

Проте аудит засвідчив, що МОЗ не приймалися рішення щодо проведення інвентаризації державного майна. Як наслідок, у порушення вимог пункту 5 Методики № 1121 інвентаризація державного майна станом на 31.01.2017 і 31.01.2018 ЗВО не проводилась.

При цьому інвентаризація активів окремими ЗВО здійснювалася з порушенням вимог Положення № 879.

Довідково. Так, аудитами в Одеському медуніверситеті і НМУ імені О. О. Богомольця встановлено наявність необлікованих у бухгалтерському обліку 6 гаражів та 5 будівель і споруд відповідно.

Інвентаризаційною комісією Донецького медуніверситету не проведено інвентаризацію дебіторської і кредиторської заборгованості (відсутній акт).

Організована НМУ імені О. О. Богомольця у жовтні 2018 року інвентаризація всіх видів зобов'язань та активів не знайшла свого логічного завершення: інвентаризаційною комісією висновки щодо виявлених розбіжностей та пропозиції щодо їх врегулювання, причини нестач та лишків не наведені, майно не оцінено та у бухгалтерському обліку не відображено; не прийнято рішень щодо встановлення винних осіб та відшкодування вартості нестач³¹.

За даними форми № 2 у (д) в оперативному управлінні 14 ЗВО, що належать до сфери управління МОЗ, знаходиться 1531 од. нерухомого майна первісною вартістю 11328844 тис. грн, у тому числі: 866 будівель (4340258 тис. грн), 269 інженерних споруд (293964 тис. грн), 161 земельна ділянка (3641140 тис. грн), 228 одиниць іншого майна (речі), на яке поширено режим нерухомої речі (2898999 тис. грн), 7 одиниць незавершеного будівництва (154483 тис. гривень).

³¹ Виявлено нестачу 5 од. майна на суму 34,6 тис. грн і лишків 2 од. майна.

Довідково. За даними МОЗ на території, не підконтрольній Україні, залишилось майно Донецького, Луганського, Кримського медуніверситетів (230 одиниць майна загальною вартістю 557502,8 тис. гривень³²).

Аналіз форм № 2 у (д) і № 2 б (д) засвідчив, що дані у цих формах по шести ЗВО станом на 01.10.2018 мають розбіжності у кількості будівель (46), споруд (16) і земельних ділянок (7). **Проте МОЗ не аналізує сформовану за допомогою АС “Юридичні особи” узагальнену інформацію за формою № 2 у (д), не порівнює з даними форми № 2 б (д) та надсилає ФДМУ затвержені форми звітності без встановлення причин розбіжностей.**

Порівнянням даних ФДМУ щодо майна ЗВО, що належать до сфери управління МОЗ, з даними МОЗ станом на 01.01.2017 і 01.10.2018 **також встановлено низку розбіжностей**, зокрема, по 12 ЗВО щодо 237 об’єктів нерухомого майна з таких показників, як “розмір земельної ділянки/площа забудови” і “розмір/площа об’єкта”. Проте **МОЗ так само не володіє інформацією щодо причин цих розбіжностей.**

Довідково. Так, наприклад, у Харківському медуніверситеті у форму 2 б (д) станом на 01.01.2017 внесено площу забудови будівлі поліклініки – 7946,6 кв. м і площу об’єкта – 8952,9 кв. м, а станом на 01.10.2018 – 5981 і 4901,6 кв. м відповідно, або на 1956,6 і 4051,3 кв. м менше; у Вінницькому медуніверситеті станом на 01.01.2017 внесено площу забудови зали важкої атлетики, переходу (здоровпункт АГЧ) і переходу (музей анатомії) (разом) – 208 кв. м і площу об’єктів – 240 кв. м, а станом на 01.10.2018 дані щодо цих об’єктів відсутні.

На запит Рахункової палати ЗВО поінформували, що розбіжності виникли через помилки при заповненні форм звітності, уточнення площ і розмірів майна під час оформлення технічних паспортів на будівлі. Крім того, окремі розбіжності пояснюються проведенням поділом або об’єднанням майна, оприбуткуванням або списанням майна, проте ЗВО не відобразило їх у формі № 2 р (д), у якій відповідно до вимог пункту 7 Методики № 1121 відображається інформація стосовно державного майна щодо якого прийнято управлінські рішення (приватизовано, відчужено, списано, ліквідовано, інше (реалізовано), об’єкт поділено, об’єкт об’єднано, введено в експлуатацію тощо).

Аудитом також встановлено **окремі факти недостовірного відображення інформації у формі № 2 б (д)**, зокрема окремими ЗВО майно вносилося не у повному обсязі; недостовірно відображалась площа, вартість майна; вносилися дані щодо майна, яке не перебуває на балансі закладу.

Довідково. Так, у Буковинському медуніверситеті до форми № 2б(д) не включено 18 од. нерухомого майна загальною вартістю 777,1 тис. грн; у НМУ ім. О. О. Богомольця не включено 174 будівлі і споруди, а також безпідставно включено дві орендовані земельні

³² За даними форм № 2б(д) та № 2у(д) станом на 01.10.2018 у Донецькому медуніверситеті – 101 од. будівель і споруд первісною вартістю 138230,4 тис. грн загальною площею 123287,76 кв. м, 6 земельних ділянок вартістю 126189,4 тис. грн площею 150124 кв. м; у Луганському медуніверситеті – 35 об’єктів, первісною вартістю 46033,2 тис. грн, загальною площею 94515,78 кв. м та 2050,65 пог. м, 6 земельних ділянок вартістю 74600,8 тис. грн площею 181501 кв. м; у Кримському медуніверситеті – 70 од. будівель і споруд первісною вартістю 97944 тис. грн, 4 земельних ділянки вартістю 63462 тис. грн, 8 од. незавершеного будівництва вартістю 11043 тис. гривень.

ділянки; Вінницьким медуніверситетом отримані із сфери управління ФДМУ 32 будівлі і споруди цілісного майнового комплексу дитячого санаторію “Сокілець” відображені як один об’єкт нерухомого майна без розміру земельної ділянки, площі забудови (кв. м), розміру (площі) об’єкта; з отриманих з комунальної власності територіальної громади міста Вінниці 13 будівель і споруд комунального закладу “Міська клінічна лікарня № 2 м. Вінниці Вінницьким медуніверситетом у форму № 2б(д) включено лише дві будівлі (головний і господарчий корпуси), при цьому їх вартість у сумі 1558935,0 тис. грн помилково завищено в 1000 разів.

Крім того, аудитами з’ясовано, що у форму № 2 б (д) включені дані про рухоме майно – автотранспортні засоби.

Довідково. Наприклад, станом на 01.10.2018 Одеським медуніверситетом внесено дані про 16 автотранспортних засобів, Львівським медуніверситетом – 20, Дніпропетровською медакадемією – 19.

Водночас законами України режим нерухомої речі на автотранспортні засоби не поширений, **отже, в ЗВО немає підстави для внесення таких даних у форму № 2 б (д).**

Довідково. Слід зазначити, що проведеним під час аудиту МОЗ аналізом повноважень ФДМУ³³ підтверджено, що на автотранспортні засоби, які відповідно до вимог Закону України від 30.06.1993 № 3353–XII “Про дорожній рух” підлягають державній реєстрації, чинними законами України режим нерухомої речі на автомобільні транспортні засоби не поширено.

Отже, при внесенні даних у форму № 2 б (д) та до Єдиного реєстру ЗВО не дотримано вимог Класифікатора держмайна.

Відмінність інформацій щодо площ земельних ділянок, які знаходяться у користуванні ЗВО, що належать до сфери управління МОЗ, свідчить про відсутність взаємодії між підрозділами Міністерства і належного у МОЗ обліку державного майна.

Так, за даними відділу консолідованої звітності та методології бухгалтерського обліку МОЗ у користуванні 14 ЗВО знаходиться **158 земельних ділянок загальною площею 275,6300 га, а за даними форми № 2 б (д) –277,689948 га, або на 2,0599,48 га більше³⁴.**

Відсутність належного обліку державного майна створює ризики його втрати.

Відповідно до вимог статті 4 Закону № 1952 державній реєстрації прав підлягають, серед іншого: право власності; речові права, похідні від права власності; право власності на об’єкт незавершеного будівництва.

ЗВО на лист МОЗ (від 27.11.2018 № 12–06/435/31518) надано інформацію щодо результатів державної реєстрації права власності на рухоме майно, зведені дані якої наведено у табл. 2.

³³ Акт аналізу виконання Фондом державного майна України повноважень у частині здійснення контролю за повнотою даних, внесених до Єдиного реєстру об’єктів державної власності, які стосуються об’єктів державної власності закладів вищої освіти, що належать до сфери управління МОЗ від 04.02.2019 № 05–10/01–1.

³⁴ В Одеському медуніверситеті на 1,800848 га, у НМУ імені О. О. Богомольця на 0,2591 га.

Стан державної реєстрації права власності ЗВО

од.

Майно ЗВО	Будівлі	Споруди	Земельні ділянки	Разом
Всього	892	269	158	1319
підлягає реєстрації, всього, у т.ч.:	775	43	158	976
оформлено	508	25	29	562
не оформлено	267	18	129	414
не підлягає реєстрації	117	226	0	343

Аналізом цих відомостей встановлено, що державною реєстрацією права власності на нерухоме майно найбільше охоплено будівлі – 65,5 відс. (508 з 775 од.), споруди – 58,1 відс. (25 з 43 од.), а найменше земельні ділянки – 18,4 відс. (29 з 158 ділянок). Проте **аудит засвідчив, що окремими ЗВО до МОЗ подано недостовірну інформацію.**

Так, за інформацією Буковинського медуніверситету, не зареєстровано право власності 60 об'єктів нерухомого майна. Водночас аудитом встановлено, що фактично не здійснено реєстрацію 79 одиниць нерухомого майна (будівель і споруд) загальною первісною вартістю 4453,7 тис. гривень.

Отже, **МОЗ не забезпечено достовірності даних, внесених до Єдиного реєстру.**

2.8.1.3. Рекомендації МОЗ:

- **вжити заходів щодо проведення інвентаризації державного майна ЗВО, що належать до сфери управління МОЗ (встановити строки і порядок). Визначити відповідальних осіб МОЗ, до посадових обов'язків яких віднести завдання щодо здійснення моніторингу достовірності внесення даних до Єдиного реєстру;**

- **вжити заходів щодо проведення ЗВО державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень із визначенням відповідальних осіб з керівного складу МОЗ та строків виконання.**

2.8.2. Висновки.

Низький рівень організації контролю за використанням орендованого державного майна ЗВО не забезпечує МОЗ достовірною інформацією щодо його ефективного використання.

2.8.2.1. Законодавча база.

Статтею 6 Закону № 185 визначено, що уповноважені органи управління відповідно до покладених на них завдань, серед іншого, надають орендодавцям об'єктів державної власності згоду на оренду державного майна і пропозиції щодо умов договору оренди, які мають забезпечувати ефективне використання орендованого майна та здійснення на орендованих

підприємствах технічної політики в контексті завдань галузі; організовують контроль за використанням орендованого державного майна.

Законом № 2269 врегульовано організаційні відносини, пов'язані з передачею в оренду майна, що перебуває в державній та комунальній власності; майнові відносини між орендодавцями та орендарями щодо господарського використання державного майна, майна, що належить Автономній Республіці Крим або перебуває у комунальній власності.

Частиною четвертою статті 80 Закону № 2145³⁵ визначено, що об'єкти і майно державних і комунальних закладів освіти не підлягають приватизації чи використанню не за освітнім призначенням.

2.8.2.2. Виявлений стан справ.

У структурі МОЗ здійснення аналітичної та організаційної роботи з питань майнових відносин покладено на сектор майнових відносин та діяльності державних підприємств департаменту економіки і фінансової політики МОЗ (далі – сектор майнових відносин).

За даними сектора майнових відносин станом на 01.10.2018 діяли 247 договорів оренди щодо майна ЗВО загальною площею 11905,59 кв. м, з яких згоду **МОЗ надано лише щодо 91 договору оренди майна ЗВО загальною площею 6261,6 кв. метра, або 36,8 відс. усього обсягу укладених договорів**³⁶.

Аудити, проведені у 6 ЗВО, засвідчили низку порушень під час **розпорядження майном, наданим їм в оперативне управління**, зокрема, використання без договорів, недотримання умов укладених договорів, непроведення своєчасної незалежної оцінки орендованого майна.

Так, **3 ЗВО** (НМУ імені О. О. Богомольця, Дніпропетровський медуніверситет, Фармацевтичний університеті) протягом 2017–2018 років використання **нерухомого майна** загальною площею 249,3 кв. м **без укладання договорів оренди призвело до втрати доходів від оренди в загальній сумі 237 тис. грн та компенсації за комунальні послуги і експлуатаційні витрати – 55,3 тис. гривень.**

Унаслідок непроведення своєчасної незалежної оцінки орендованого майна (в порушення вимог статті 11 Закону № 2269) Буковинським медуніверситетом **втрачено доходи** (орендна плата) у розрахунковій сумі **600,3 тис. грн** і відповідно державним бюджетом **692 тис. гривень.**

Унаслідок **порушення умов договору оренди**, укладеного Буковинським медуніверситетом, **державним бюджетом недоотримано 91,7 тис. гривень.** При цьому помилкові розрахунки вартості послуг зумовили оплату ЗВО вартості теплопостачання чотирьом орендарям і одному користувачу майна на суму **62,6 тис. гривень.**

³⁵ У редакції, що була чинною з 28.09.2017 до 19.01.2019.

³⁶ Нові договори оренди або продовження терміну дії діючих договорів.

У порушення вимог частини четвертої статті 80 Закону № 2145 **2 ЗВО** (Дніпропетровський медуніверситет і Львівський медуніверситет³⁷) передано в оренду приміщення загальною площею **1709,1 кв. м**, яке, як засвідчив аудит, **використовувалось не за освітнім призначенням**. Крім того, у договорах добровільного страхування безпідставно занижено вартість застрахованого майна.

Унаслідок ненарахування НМУ імені О. О. Богомольця пені і штрафних санкцій за договорами оренди **втрачено доходів державного бюджету** лише за одним договором на суму **2,4 тис. гривень**. При цьому нарахування орендної плати і власних витрат здійснювалося у терміни, які унеможливають притягнення орендаря до відповідальності за невиконання взятих зобов'язань. Без укладання договору оренди цим ЗВО протягом травня 2017 року – грудня 2018 року сплачено **293,6 тис. грн**³⁸ компенсації витрат КП “Київжитлоспецексплуатація” за використання комунального майна м. Києва і земельної ділянки.

2.8.2.3. Рекомендації МОЗ:

- провести суцільну перевірку договорів оренди, укладених ЗВО, з метою встановлення законності їх укладання, наявності згоди МОЗ на оренду державного майна, договорів страхування орендованого майна, своєчасності проведення незалежної оцінки орендованого майна, правильності визначення його вартості та використання згідно з вимогами статті 80 Закону № 2145.

2.8.3. Висновки.

Встановлені аудитом порушення при використанні державного майна (54224,1 тис. грн) засвідчили неспроможність МОЗ забезпечити належний контроль за ефективним його розпорядженням. Через відсутність ефективних управлінських рішень придбані за кошти державного бюджету основні засоби окремими ЗВО використовуються непродуктивно.

2.8.3.1. Законодавча база.

Статтею 6 Закону № 185 визначено, що уповноважені органи управління відповідно до покладених на них завдань, зокрема, здійснюють контроль за ефективним використанням та збереженням об'єктів державної власності.

Статтею 37 Закону № 1556³⁹ передбачено, що наглядова рада ЗВО створюється за рішенням засновника (засновників) для здійснення нагляду за управлінням майном ЗВО, додержанням мети його створення. Порядок

³⁷ ФОП Тимцьо В. В. орендував приміщення площею 7,8 м² для організації торгівлі непродовольчими товарами, а фактично використовує для торгівлі ортопедичними та іншими медичними товарами.

³⁸ За 8 місяців 2017 року в сумі 106,1 тис. грн (згідно з договором від 15.05.2014 № 1567 без урахування індексу інфляції), за 2018 рік – 187,5 тис. гривень.

³⁹ В редакції Закону України від 05.09.2017 № 2145.

формування наглядової ради, строк її повноважень, компетенція і порядок діяльності визначаються статутом ЗВО.

Відповідно до частини другої статті 37 Закону № 1557 наглядова рада ЗВО сприяє розв'язанню перспективних завдань його розвитку, залученню фінансових ресурсів для забезпечення його діяльності з основних напрямів розвитку і здійснення контролю за їх використанням тощо.

2.8.3.2. Виявлений стан справ.

Аудитом встановлено факти втрат ЗВО майна, неефективного використання нерухомого майна і непродуктивного використання коштів на його утримання.

Так, у Дніпропетровській медакадемії п'ять будівель загальною площею 2513,5 кв. м **не використовуються і поступово руйнуються**, з них на утримання трьох будівель **непродуктивно витрачено 1207,8 тис. грн** (на заробітну плату з нарахуваннями обслуговуючому персоналу, оплату послуг відомчої охорони, водопостачання та водовідведення).

Незавершене будівництво (10-поверхового гуртожитку) НМУ імені О. О. Богомольця на сьогодні **не охороняється**. Як наслідок, огляд показав, що витрачені щонайменше 19 встановлених в будівлі металопластикових вікон.

Одеським медуніверситетом у результаті неефективних управлінських рішень **втрачено частину земельних ділянок, виділених місцевою владою для університету**. Зокрема, в порушення вимог пункту “а” частини першої статті 96 Земельного кодексу України, ЗВО змінено цільове призначення земельної ділянки⁴⁰ за адресою: м. Одеса, вул. Мечникова, 2, та збудовано 5-секційний 12-поверховий житловий будинок, **що призвело до втрати частини майна площею 0,5848 га**.

Крім того, в угоді від 20.09.2005, на підставі якої ТОВ “Стікон” збудовано житловий будинок з вбудованими навчальними приміщеннями, не визначено вартості внеску ТОВ “Стікон” і Одеського медуніверситету, зокрема вартість переданих для будівництва земельної ділянки і незавершеного будівництва. В порушення вимог пункту 5 Загальних умов договорів підряду № 668 у цій Угоді відсутня договірна ціна, що є істотною (необхідною) умовою для договорів підряду.

Довідково. Крім цього, в порушення вимог статті 15 Закону № 1560 ЗВО не забезпечив проходження обов'язкової державної експертизи інвестиційно-підрядної угоди на будівництво житлового будинку з вбудованими навчальними приміщеннями.

Аналогічно, в порушення вимог пункту “а” частини першої статті 96 Земельного кодексу України, Одеським медуніверситетом **змінено цільове**

⁴⁰ Відповідно до рішення Одеської міськради від 31.10.2000 № 1859–XXIII земельна ділянка за адресою: вул. Мечникова, 2, виділена Одеському медуніверситету на праві постійного користування для будівництва, експлуатації та обслуговування науково-дослідного корпусу лабораторії, експлуатації та обслуговування кафедри мікробіології, благоустрою та озеленення території.

призначення земельних ділянок⁴¹ за адресами: м. Одеса, вул. Мечникова, 32, і вул. Малиновського, 37, розміщено офіс ТОВ “Стікон” на трьох з чотирьох поверхів гуртожитку № 5 та влаштовано житловий будинок на семи з дев’яти поверхів гуртожитку № 6 відповідно, що призвело до втрати частини цих земельних ділянок.

Аудиторами з’ясовано, що частина земельних ділянок площею 0,09 га і 0,31 га, на яких розташовані гуртожитки № 5 і № 6, не визначені об’єктами інвестицій та їхня вартість не врахована як внесок ЗВО за договорами⁴² з ТОВ “Стікон”, що унеможливило визначення справедливої частки ЗВО за умовами підрядного та інвестиційного договорів і недоотримання приміщень у гуртожитках.

Аудит засвідчив, що НМУ імені О. О. Богомольця орендує дві земельних ділянки поряд із своїми ділянками, які разом використовуються для обслуговування гуртожитку № 7,7-а, і навчального корпусу № 3 площею 0,0822 і 0,0311 га відповідно. Керівництвом закладу не вжито заходів щодо оформлення права постійного користування цими ділянками. У разі оформлення таких прав економія бюджетних коштів за 2017–2018 роки становитиме 261,3 тис. гривень.

Аудитами в ЗВО також встановлено **факти непродуктивного використання медичного та іншого обладнання, придбаного за кошти державного бюджету (52739,5 тис. грн) для забезпечення навчально-виховних та науково-дослідних процесів, яке не введено в експлуатацію і не використовується.**

Довідково. Наприклад, Дніпропетровською медакадемією не використовується протягом 2017–2018 років придбане обладнання вартістю 8117 тис. грн; Львівським медуніверситетом – не експлуатується більше року обладнання вартістю 4676,8 тис. грн; Буковинським медуніверситетом – не використовується у зв’язку із затримкою введення в експлуатацію навчального корпусу обладнання вартістю 3625,5 тис. грн; Одеським медуніверситетом – через відсутність належно підготовленого приміщення (лабораторії) обладнання вартістю 27552,3 тис. грн; НМУ імені О. О. Богомольця – придбано обладнання з нестандартними габаритами⁴³ вартістю 509,9 тис. грн, монтаж якого потребує спецобладнання для переміщення (понад 500 кг) та робить недоцільним його використання в навчальному процесі.

Крім того, Одеським медуніверситетом у 2015 і 2017 роках закуплено два однакових комплекти систем гіпертермічної перфузії Performer НТ (далі – Performer) вартістю 6659,9 і 8258,0 тис. грн відповідно. При цьому

⁴¹ Відповідно до рішень Одеської міськради від 10.03.1999 № 120–ХХІІІ, від 17.04.2001 № 2415–ХХІІІ та від 04.07.2001 № 2584–ХХІІІ земельні ділянки за адресами: вул. Мечникова, 32, площею 0,3577 га і вул. Малиновського, 37, площею 0,5415 га передані Одеському медуніверситету на праві постійного користування для експлуатації гуртожитків.

⁴² Підрядний договір з відновлення та реконструкції гуртожитку № 5 по вулиці Мечникова, 32, в м. Одесі від 27.10.2006 та інвестиційний договір від 27.07.2007 № 03 (щодо гуртожитку № 6 по вулиці Малиновського, 37, у м. Одесі).

⁴³ Заявлено придбання обладнання Коатер із габаритами приладу в упаковці 84x48x40 см вагою брутто 15 кг, фактично придбано в ТОВ “Світмед” з габаритами 350x350x180 см вагою близько 500 кг.

Performer, придбаний у 2015 і 2017 роках, станом на 22.06.2018 використано 47 разів, тобто менше ніж 2 і 3 рази на місяць відповідно, і це за умови, що в Україні такого унікального обладнання лише три одиниці.

Довідково. При цьому аудитом встановлено, що до переліку лікарських спеціальностей, підготовку за якими здійснює цей ЗВО, не відносяться спеціальності за напрямом онкологія. Кафедра хірургії з курсом онкології, яка використовує зазначені системи, не входить до Переліку опорних кафедр № 86, які визначаються з метою узагальнення та поширення передового досвіду організації навчально-методичної роботи, розробки методологічної стратегії викладання дисципліни на основі новітніх технологій навчання, поліпшення теоретичної та практичної підготовки студентів, лікарів (провізорів) – інтернів, магістрів, клінічних ординаторів, аспірантів та професорсько-викладацького складу.

Отже, кошти державного бюджету на закупівлю Performer вартістю 8258 тис. грн використано непродуктивно.

Аудитом також встановлено **факти списання державного майна без дозволу МОЗ.** Зокрема, в порушення вимог абзацу першого пункту 6 Порядку № 803 Львівським медуніверситетом у жовтні 2018 року без отримання згоди або дозволу МОЗ реалізовано автомобіль ВА3-21043 вартістю 15,5 тис. гривень.

Для здійснення нагляду за управлінням майном ЗВО за рішенням засновника в ЗВО створюється **наглядова рада.** Водночас в окремих ЗВО, що належать до сфери управління МОЗ (наприклад, НМУ імені О. О. Богомольця), наглядова рада свою діяльність не здійснювала.

Отже, відсутність громадського контролю за управлінням майном не сприяла запобіганню порушенням та недолікам.

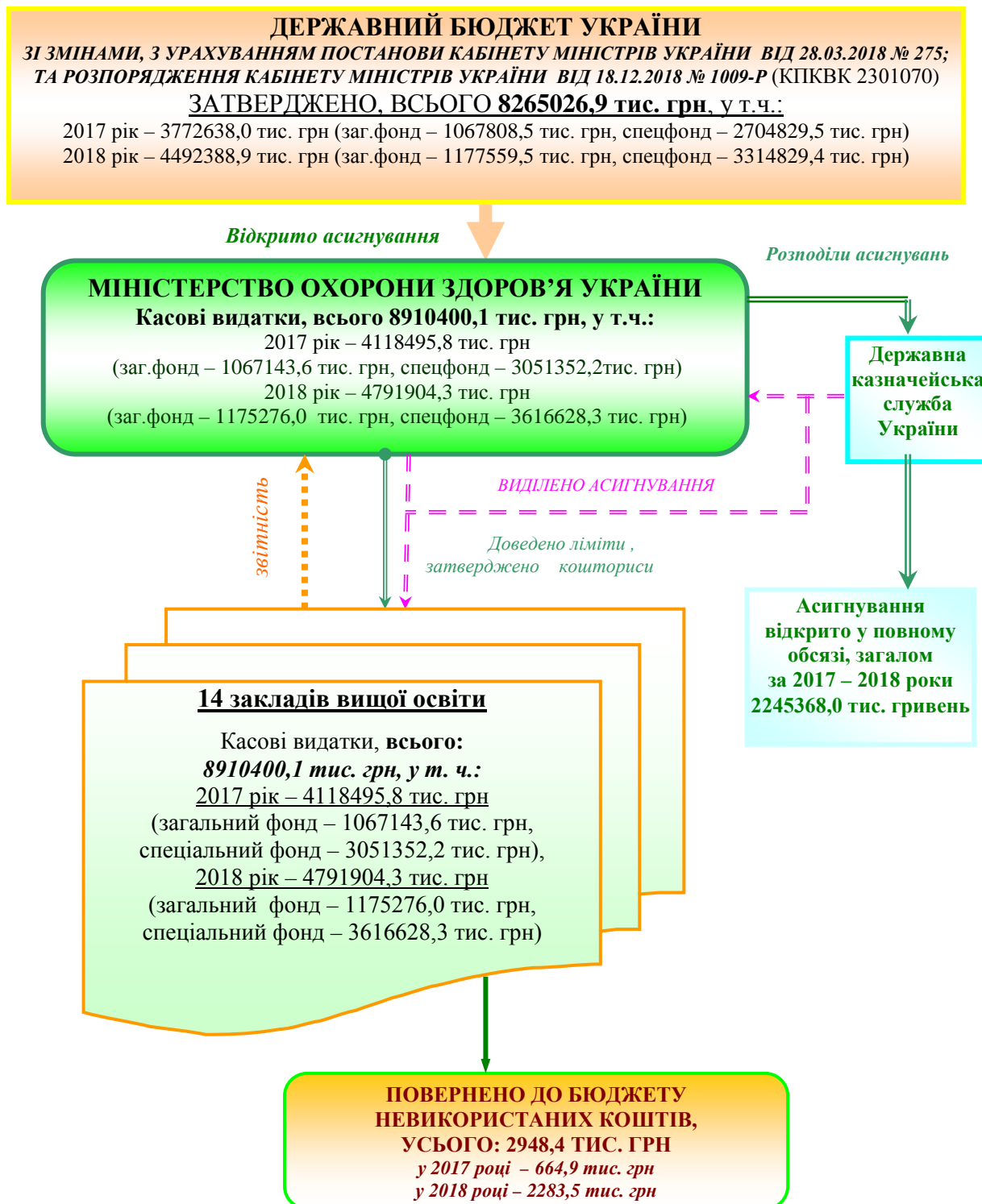
2.8.3.3. Рекомендації МОЗ:

- притягнути до відповідальності керівників ЗВО, в яких допущено порушення, втрати і неефективне використання активів відповідно до укладених з ними контрактів.

Член Рахункової палати

В. І. Невідомий

Схема руху коштів
державного бюджету, виділених Міністерству охорони здоров'я України
протягом 2017–2018 років за КПКВК 2301070 “Підготовка і підвищення кваліфікації
медичних та фармацевтичних, наукових та науково-педагогічних кадрів вищими
навчальними закладами III і IV рівнів акредитації”

Зведені дані щодо встановлених порушень, а також непродуктивного і нерезультативного використання коштів державного бюджету ЗВО, що належать до сфери управління МОЗ

№	Назва закладу	Порушено нормативно - правовий акт	Суть порушення
1	Буковинський медуніверситет	Абзац п'ятий частини першої статті 2 та абзац одинадцятий частини першої статті 10 Закону № 922	При укладанні 10-ти договорів (на суму 1234,8 тис. грн) протягом одного дня з дня укладення договору в системі електронних закупівель не опубліковано звіти про укладені договори.
2	Дніпропетровська медакадемія	Абзац п'ятий частини першої статті 2 та абзац одинадцятий частини першої статті 10 Закону № 922	При укладанні 3-х договорів у 2018 році (на суму 227,0 тис. грн) протягом одного дня з дня укладення договору в системі електронних закупівель не опубліковано звіти про укладені договори. За даним фактом складено протокол про адміністративні правопорушення, передбачені частиною 1 статті 164 ¹⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення, вчинене секретарем тендерного комітету Дніпропетровської медакадемії Залюбовською В. В.
3.	Національний фармацевтичний університет	Абзац восьмий частини першої статті 10 Закону № 922	Своєчасно не оприлюднені два договори (на суму 2956,3 тис. грн) про закупівлю комунальних послуг (протягом 2-х днів з дня їх укладання)
4.	Національний фармацевтичний університет	Частина сьома статті 2 Закону № 922	При здійсненні у 2017 році закупівлі лабораторних меблів невірно визначений предмет закупівлі, що призвело до його поділу на частини та, відповідно, до уникнення проведення процедури відкритих торгів на суму 299,1 тис. гривень.
5.	Львівський медуніверситет	Частина перша статті 30 Закону № 922 Частина перша статті 31 Закону № 922	Не відхилено тендерну пропозицію по трьох процедурах закупівель, як такі, що не відповідають умовам тендерної документації та не відмінено торги/визнано їх такими, що не відбулись у зв'язку з відхиленням усіх тендерних пропозицій по закупівлі робіт із капітального ремонту. Як наслідок, Львівським медуніверситетом протягом 2017–2018 років було укладено три угоди на загальну суму 14249,5 тис. грн (касові видатки 13051,4 тис. гривень).
Порушення вимог Закону № 922 – 14548,6 тис. гривень.			
6	Буковинський	Частина перша статті 46	Унаслідок недотримання вимог Бюджетного кодексу, в частині послідовності

№	Назва закладу	Порушено нормативно - правовий акт	Суть порушення
	медуніверситет	Бюджетного кодексу	стадій виконання бюджету за видатками (отримання послуг перед взяттям бюджетних зобов'язань) розпорядником коштів державного бюджету в особі ректора Університету Бойчука Т. М. у 2017–2018 роках проведено оплату послуг у сумі 2858,9 тис. грн (2017 рік – 2564,1 тис. грн, 2018 рік – 294,8 тис. грн) із залучення на навчання 286 іноземних громадян (2017 рік – 259, 2018 рік – 27), які надані Буковинському медуніверситету іноземною компанією “The MD HOUSE” та ТОВ “Джудік”, до моменту укладання з ними договорів та визначення їх переможцями закупівель. <i>Довідково. Надання послуг Буковинському медуніверситету іноземною компанією “The MD HOUSE” і ТОВ “Джудік” до укладання з іноземними громадянами договорів та визначення цих компаній переможцями закупівель є порушенням вимог частини сьомої статті 2 Закону № 922.</i>
7	Буковинський медуніверситет	Абзац п'ятнадцятий частини четвертої статті 13 Бюджетного кодексу	У 2017 році з недотриманням вимог Бюджетного кодексу за рахунок коштів спеціального фонду за КПКВК 2301070 здійснено видатки за бюджетною програмою КПКВК 2301120 (на оплату предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю (КЕКВ 2210) та комунальних послуг і енергоносіїв за КЕКВ 2270) за розрахунками Рахункової палати на суму 228,6 тис. гривень.
Порушення вимог бюджетного законодавства – 3087,5 тис. гривень			
8	НМУ імені О.О. Богомольця	Пункт 8 Інструкції № 90	Університетом у порушення вимог пункту 8 Інструкції № 90 у пункті 3 розділу IV додатка № 6 до Колдоговору встановлено надбавку проректорам у розмірі 60 відсотків. Як наслідок, у 2017–2018 роках проректору з науково-педагогічної та лікувальної роботи Науменку О. М. у порушення пункту 8 Інструкції № 90 встановлено надбавку за лікувально-діагностичну роботу у розмірі 60 відс., в той час як Інструкцією передбачено 50 відс., і виплачено, за даними бухгалтерського обліку 115,4 тис. грн, або на 23,7 тис. грн більше, а також сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – ЄСВ) у сумі 5,2 тис. гривень. Загалом сума переоплати становить 28,9 тис. гривень.
9	Донецький медуніверситет	Частина тринадцята статті 8 Закону № 2464	При нарахуванні ЄСВ на фонд оплати праці шести працюючим інвалідам застосовано ставку 22 відс. замість 8,41 відс., що призвело до зайвого перерахування за рахунок коштів спеціального фонду у 2018 році ЄСВ до Слов'янської ОДПІ Лиманського відділення у сумі 27,8 тис. гривень.

№	Назва закладу	Порушено нормативно - правовий акт	Суть порушення
10	НМУ імені О. О. Богомольця	Підпункт “в” підпункту 2 пункту 3; абзац четвертий підпункту “в” підпункту 3 пункту 3; абзац четвертий підпункту “г” підпункту 3 пункту 3 Постанови № 1298	<p>З порушенням підпункту “в” підпункту 2 пункту 3 і абзацу четвертого підпункту “в” підпункту 3 пункту 3 Постанови № 1298 Никитюку О. А. встановлено надбавку за почесне звання у розмірі 20 відс. посадового окладу і протягом 2017–2018 років нараховано 32,1 тис. грн (2017 рік – 16,3 тис. грн, 2018 рік – 15,8 тис. грн), за вчене звання нараховано 52,9 тис. грн (2017 рік – 26,8 тис. грн, 2018 рік – 26,1 тис. грн). Крім того, Никитюку О. А. в порушення абзацу четвертого підпункту “г” підпункту 3 пункту 3 Постанови № 1298 протягом 2017–2018 років безпідставно нараховано доплату за науковий ступінь у розмірі 25 відс. посадового окладу у сумі 40,1 тис. грн (2017 рік – 20,4 тис. грн, 2018 рік – 19,7 тис. гривень).</p> <p>Усього з порушенням вимог законодавства нараховано доплати і надбавки за 2017–2018 років Никитюку О.А. у сумі 125,1 тис. грн, нарахування ЄСВ – 27,5 тис. гривень.</p>
11	Буковинський медуніверситет	Пункт 46 Порядку № 228	<p>Унаслідок недотримання вимог Порядку № 228 в частині використання енергоносіїв на цілі, які не пов'язані з виконанням повноважень навчальним закладом, за рахунок коштів спеціального фонду державного бюджету за КПКВК 2301070 університетом безпідставно сплачено вартість послуг з опалення приміщень, що використовувалось орендарями ФОП “Кіца М. О.”, ФОП “Баласинович Г. К.”, ФОП “Бондаренко Т. І.”, ФОП “Любка-Труфіна Л. О.” та Центром сучасного мистецтва в загальній сумі 62,6 тис. грн (Університетом не нараховано, а орендарями не відшкодовано вартість цих послуг).</p>
12	Буковинський медуніверситет	Пункти 10, 16 Порядку № 560, Пункт 53 Загальних умов договорів підряду № 668	<p>Протягом 2018 року за рахунок бюджетних коштів оплачено ТОВ “Будівельник 2020” та ФОП Житарь В. Г. вартість робіт, обладнання та матеріалів на загальну суму 861,0 тис. грн (з урахуванням податків) без дотримання процедури (механізму) уточнення та внесення відповідних змін до договірної ціни, проектної документації та без проведення її державної експертизи, зокрема кошторисної частини проекту будівництва, за зміни відповідних проектних рішень та вихідних даних щодо проектування.</p> <p>В акти приймання виконаних будівельних робіт включалися будівельні роботи (обладнання), перелік яких не відповідав (не передбачений) проектно-кошторисній документації за об'єктом, яка пройшла відповідну експертизу.</p>
13	Буковинський	Пункти 99, 100	Безпідставно включено до актів приймання виконаних будівельних робіт

№	Назва закладу	Порушено нормативно - правовий акт	Суть порушення
	медуніверситет	Загальних умов договорів підряду № 668, підпункт 6.4.3 пункту 6.4 ДСТУ	(ф. КБ-2в і КБ-3) за окремими об'єктами капітальних та поточних ремонтів навчальних приміщень та гуртожитків ЗВО роботи, за які у 2017–2018 роках сплачено ФОП “Зеленівський О. І.” і ФОП “Житарь В. Г.” за рахунок спеціального фонду 660,2 тис. грн (2018 рік) і 1197,1 тис. грн (2017 рік) (тверда ціна) відповідно. Фактичне виконання робіт не підтверджено документально на дату приймання робіт та підписання відповідних актів (ураховуючи фактичну кількість людино-годин за такими актами і фактичну загальну чисельність працівників підрядних організацій)
14	Буковинський медуніверситет	Пункти 99, 100 Загальних умов договорів підряду № 668, підпункт 6.4.4.1 підпункту 6.4.4 пункту 6.4 ДСТУ	Підрядником ТОВ “Будівельник 2020” безпідставно включено до акта приймання виконаних будівельних робіт за грудень 2018 року роботи (переважно роботи з улаштування вентиляції та кондиціонування) на загальну суму 576 тис. грн з ПДВ (динамічна ціна), які ЗВО оплачено за рахунок коштів спеціального фонду. Фактично такі роботи не були виконані.
15	Буковинський медуніверситет	Підпункт 6.4.3 пункту 6.4 ДСТУ	Протягом 2017–2018 років підрядниками ФОП “Зеленівський О. І.” у 9 випадках і ФОП “Житарь В. Г.” у 29 випадках зайво включено до І блоку витрати щодо заробітної плати в загальновиробничих витратах на суму 79,6 і 85,1 тис. грн (тверда ціна) та до ІІ блоку “ЄСВ” нарахування на вказану заробітну плату у сумі 17,5 і 18,7 тис. грн відповідно при відсутності у таких підрядних організацій штатних працівників та осіб, які б виконували будівельні роботи за договорами ЦПХ, а Університетом зайво оплачено за рахунок коштів спеціального фонду вартість будівельних робіт з капітального та поточного ремонту навчальних корпусів та гуртожитків навчального закладу (за розрахунками контрольної групи Рахункової палати) у сумах 102 тис. грн (2018 рік) і 109,1 тис. грн (2017 рік – 58 тис. грн, 2018 рік – 51,1 тис. грн), відповідно.
16	Буковинський медуніверситет	Підпункт 6.4.3 пункту 6.4 ДСТУ	Підрядними організаціями ФОП “Зеленівський О. І.” та ФОП “Житарь В. Г.” включено до прямих витрат актів приймання виконаних будівельних робіт за 2017–2018 роки по об'єктах капітального і поточного ремонту навчальних корпусів та гуртожитків ЗВО (тверда ціна) витрати щодо використання електричної енергії за відсутності проведення оплати її вартості, що призвело до зайвої оплати ЗВО за рахунок коштів спеціального фонду вартості виконаних робіт у сумах 2,2 тис. грн (2018 рік) і 1,9 тис. грн

№	Назва закладу	Порушено нормативно - правовий акт	Суть порушення
			(2017 рік – 0,6 тис. грн, 2018 рік – 1,3 тис. грн). <i>Довідково. Відповідно до вимог п. 6.4.7 ДСТУ вартість таких будівельних робіт на вказану суму (4,1 тис. грн) підлягає уточненню з моменту виявлення зазначених помилок з урахуванням термінів позовної давності.</i>
17	Одеський медуніверситет	Підпункт 6.4.4.1 підпункту 6.4.4 пункту 6.4 ДСТУ Підпункт 6.4.3 пункту 6.4 ДСТУ	Внаслідок завищення трьома підрядними організаціями обсягів виконаних будівельних робіт зайво сплачено ЗВО – 713,1 тис. грн (2017 рік – 18,1 тис. грн, 2018 рік – 695 тис. гривень). <i>Довідково. ТОВ “Вектор Будконсалт” - на суму 694,8 тис. грн (пункт 6.4.4.1), ТОВ “Апарт Груп” і ФОП Тетрадзе А.О. – 1,4 тис. грн і 13,9 тис. грн відповідно (пункт 6.4.3).</i>
18	Одеський медуніверситет	Підпункт “б” пункту 8 частини першої статті 87 Бюджетного кодексу та Перелік № 501	Протягом 2015 року і 11 місяців 2016 року безпідставно витрачено кошти загального фонду державного бюджету в сумі 62183,8 тис. грн на утримання Багатопрофільного медичного центру і Медичного офтальмологічного центру ОНМУ (у тому числі: Багатопрофільний медичний центр – 51905,50 тис. грн (2015 рік – 29564,24 тис. грн, 11 міс. 2016 року – 22341,26 тис. грн), Медичний офтальмологічний центр – 10278,25 тис. грн (2015 рік – 6278,25 тис. грн, 11 міс. 2016 року – 4000 тис. грн), які у цей період не були включені до Переліку № 501.
19	Одеський медуніверситет		Незважаючи на те, що в структурі Одеського медуніверситету функціонує видавничо-поліграфічний комплекс (далі – Комплекс) у кількості 13 штатних одиниць, ЗВО укладено договори з ТзОВ “Центрінформ” на надання аналогічних видів видавничих послуг та обсягів, які збігаються з виконаними замовленнями Комплексом. Як наслідок, протягом 2015 року 5 місяців 2018 року за укладеними договорами з ТзОВ “Центрінформ” безпідставно оплачено за видавничі послуги , виконання яких здійснювалося працівниками Комплексу відповідно до договорів ЦПХ, 2074,1 тис грн (2015 рік – 481 тис. грн, 2016 рік – 851,6 тис. грн, 2017 рік – 593,2 тис. грн, 2018 рік – 148,3 тис. гривень). <i>Довідково. ТзОВ “Центрінформ” власною матеріально-технічною базою для видавничих послуг не володіє, його штатними працівниками є: директор, головний бухгалтер, бухгалтер.</i>
20	Донецький медуніверситет	Пункт 8 Інструкції № 90	Професорсько-викладацькому складу Університету безпідставно нараховувалась і сплачувалась доплата (170,8 тис. грн , у т.ч. ЄСВ - 30,8 тис. грн) за лікувально-діагностичну роботу в профільних відділеннях

№	Назва закладу	Порушено нормативно - правовий акт	Суть порушення
			<p>лікарень м. Кропивницького, які до листопада 2018 року не мали статусу клінічного закладу.</p> <p><i>Довідково. МОЗ, на виконання п. 1.3 Наказу № 174, статус 8-ми клінічних закладам охорони здоров'я м. Кропивницька надано в листопаді 2018 року (наказ від 14.11.2018 № 2086 "Про внесення змін до Переліку закладів охорони здоров'я, яким надається статус клінічних закладів охорони здоров'я").</i></p>
21	Буковинський медуніверситет	Пункт 2 Постанови № 245	<p>Відсутність контролю за фактичним відпрацюванням зовнішніх сумісників та професорсько-викладацького складу ЗВО (всього 25 осіб) призвело до незаконних витрат внаслідок нарахування та виплати заробітної плати за фактично невідпрацьований час (з урахуванням нарахувань до державних цільових фондів – 4,6 тис. грн) загалом у сумі 25,4 тис. гривень</p>
22	НМУ імені О.О. Богомольця		<p>ЗВО у 2018 році безпідставно виплачено фізичним особам за трудовими угодами та двом особам, згідно з штатним розписом, кошти в сумі 291,6 тис. грн (у т.ч. ЄСВ – 52,6 тис. грн) за роботу в Центрі громадського харчування, який фактично не функціонував з серпня 2017 року.</p> <p><i>Довідково. Відповідно до даних бухгалтерського обліку, зокрема особових рахунків, у штаті Центру працювало дві особи: Мірошниченко В. Р., який також працював за трудовим договором з 16.04.2018 по 31.12.2018, і Ширяєв Б. В. Загалом у 2018 році Мірошниченко В. Р. нараховано та виплачено заробітної плати на посаді директора в сумі 13775,10 грн, нарахування ЄСВ – 3030,52 грн, усього 16,8 тис. грн, Ширяєву Б. В. – 9613,3 грн, нарахування ЄСВ становить – 2114,92 грн, усього 11,7 тис. гривень.</i></p> <p><i>За 40 трудовими угодами у квітні, травні червні та липні 2018 року сплачено 215,7 тис. грн, нарахування ЄСВ – 47,4 тис. грн, загалом на суму 263,1 тис. гривень.</i></p>
23	НМУ імені О. О. Богомольця	Частина перша статті 9 Закону № 996, Підпункт 2.2 розділу 2 Положення № 88	<p>У ЗВО відсутні первинні документи за 2017 рік з капітального ремонту і технічного нагляду (акти приймання виконаних будівельних робіт, акти здачі-приймання виконаних робіт), оплата за якими здійснена на загальну суму 4 257,0 тис. гривень. Крім того, за вісьма договорами, укладеними за результатами тендерних процедур на придбання медичного обладнання, навчальних стимуляторів та комп'ютерного обладнання за травень, червень, липень 2017 року, відсутні первинні документи (вантажні документи, рахунки-фактури, видаткові накладні), відповідно до яких здійснена оплата на загальну суму 21 936,3 тис. гривень</p> <p><i>Довідково. Підрядні організації: ПП "Діамант", ТОВ "І.Б.К. Девелопмент", ТОВ "ВБК Воля", ТОВ "Інжбуд Лтд", ФОП Волошин О. В.</i></p>

№	Назва закладу	Порушено нормативно - правовий акт	Суть порушення
Порушення вимог чинного законодавства – 95433,5 тис. гривень			
24	Одеський медуніверситет	Пункт 1.5 глави 1 Положення № 174	Всупереч вимогам пункту 1.5 глави 1 Положення № 174, яким передбачено, що за рахунок коштів на утримання відповідного вищого навчального закладу здійснюються лише витрати щодо забезпечення навчально-виховного та науково-дослідного процесів, ЗВО протягом 2017–2018 років за рахунок коштів спеціального фонду проведено оплату будівельних робіт кафедр, розташованих у клінічних лікувально-профілактичних закладах охорони здоров'я, які є об'єктами обласної та міської комунальної власності, на загальну суму 180,8 тис. грн (2017 рік – 50,2 тис. грн, 2018 рік – 130,6 тис. грн)
Порушення вимог розпорядчих актів МОЗ – 180,8 тис. гривень			
25	Львівський медуніверситет	Частина перша статті 526, частина першої статті 629 Цивільного кодексу та пункт 4.2 договорів	У порушення вимог укладених у 2017–2018 роках шести договорів з ТзОВ “Проспер-Вінд” ЗВО надано аванс у розмірі 30 відс. (331,3 тис. грн) від ціни договорів на поточний ремонт об'єкта, а не на придбання матеріалів, як це передбачено договорами
Порушення вимог договорів – 331,3 тис. гривень			
26	Національний фармацевтичний університет		Внаслідок безоплатного надання для проживання кімнат у гуртожитку № 6 стороннім особам (батькам студентів) на підставі їх заяв на 1-3 доби, Університетом за 2018 рік недоотримано доходів на суму 0,5 тис. гривень
27	Львівський медуніверситет	Пункт 2 статті 222 Господарського кодексу	Через непроведення ЗВО претензійно-позовної роботи щодо стягнення дебіторської заборгованості, яка виникла внаслідок неналежного виконання зобов'язань, зокрема невиконання умов контрактів, у частині оплати за надані освітні послуги, пропущено терміни позовної давності та відповідно втрачено 672,1 тис. гривень
Недоотримано доходів ЗВО – 672,6 тис. гривень			
28	Донецький медуніверситет	Підпункт 3 пункту 13 Постанови № 226	Університет не планував і не забезпечив соціальні гарантії студентів з числа дітей сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, передбачені підпунктом 3 пункту 13 Постанови № 226, в частині виплати належної їм матеріальної допомоги у розмірі не менш як 8 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Зокрема, у 2017–2018 роках 59 студентам не нараховано і не виплачено матеріальну допомогу в загальній

№	Назва закладу	Порушено нормативно - правовий акт	Суть порушення
			сумі 12,5 тис. грн (2017 рік – 6,1 тис. грн, 2018 рік – 6,4 тис. грн), що призвело до недоотримання ними вказаної суми
Недоотримано коштів фізичними особами – 12,5 тис. гривень			
29	НМУ імені О. О. Богомольця	Частина п'ята статті 9 Закону № 996	Станом на 01.01.2019 завищено кредиторську заборгованість під час оплати послуг за проживання студентів у гуртожитках на суму 1708,1 тис. грн , як наслідок викривлено фінансову звітність на вказану суму
30	Львівський медуніверситет	Стаття 4, частина 5 статті 9 Закону № 996, Положення № 88	У 2017-2018 роках ЗВО не відображено в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності дебіторську заборгованість станом на 01.01.2017 у сумі 1 256,6 тис. грн і станом на 01.01.2018 у сумі 94,8 тис. грн та кредиторську заборгованість станом на 01.01.2019 у сумі 367,9 тис. грн за спожиті комунальні послуги з підприємством-постачальником (надавач послуг) ЛМКП “Львівтеплоенерго”
31	Буковинський медуніверситет	Частина п'ята статті 9 Закону № 996, розділу III Порядку № 44	ЗВО не відображено у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності установи дебіторську та кредиторську заборгованість у сумах 199 і 17,3 тис. грн відповідно, що вплинуло на достовірність обсягів фактичних видатків споживання енергоносіїв у відповідних звітних періодах
32	НМУ імені О.О. Богомольця	Частина друга статті 3 Закону № 996	За загальним фондом у 2017 році встановлено розбіжність між даними меморіальних ордерів № 5 та бюджетної звітності (форми оз-2д/4з), яка становила 149 тис. грн (у меморіальних ордерах № 5 більше, ніж у звіті форми оз-2д/4з); у 2018 році – 261,3 тис. грн відповідно. У 2017 році за спеціальним фондом встановлено розбіжність між даними м/о 5 та звітністю форми оз-2д/4з у сумі 236,1 тис. грн (у меморіальних ордерах № 5 менше, ніж у звіті), аналогічно у 2018 році 1836,8 тис. грн відповідно. Загалом викривлено звітність за загальним та спеціальним фондом у 2017–2018 роках на 2483,2 тис. гривень
33	Одеський медуніверситет	Частина п'ята статті 9 Закону № 996	ЗВО 24.06.2016 отримано свідоцтво та визначено власником знаку “БІТеК” (видане Державною службою інтелектуальної власності України відповідно до Закону України “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг”, очікувана дата закінчення строку дії свідоцтва – 21.01.2024), вартість якого за даними обліку Університету не відображена в сумі 18,5 тис. гривень . <i>Довідково. Зазначений товарний знак “БІТеК” використовується як назва</i>

№	Назва закладу	Порушено нормативно - правовий акт	Суть порушення
			<i>ТОВ "Бітек", водночас його вартість в статутному капіталі товариства не відображена як внесок Університету до статутного капіталу</i>
34	Одеський медуніверситет	Пункт 4 розділу II П(С)БО № 122	У порушення вимог П(С)БО № 122, за даними бухгалтерського обліку ЗВО занижено вартість патентів, які обліковуються на субрахунку 121 "Авторські та суміжні з ними права" на 549,8 тис. гривень
35	Одеський медуніверситет	Частина п'ята статті 9 Закону № 996	Не обліковуються авансові платежі та не відображена кредиторська заборгованість з авансових платежів за даними бухгалтерського обліку за оренду приміщень 19 орендарями в загальній сумі 46 тис. гривень
36	Національний фармацевтичний університет	Порядок № 1219	Проведені ЗВО в 2017–2018 роках за рахунок коштів спеціального фонду витрати, пов'язані з виконанням бюджетної програми 2301070, в частині оплати праці працівників (крім науковців) у сумі 1052,3 тис. грн , в бухгалтерському обліку відображені як витрати на надання послуг та здійснення господарської діяльності, замість витрат на виконання бюджетних програм, що є порушенням Порядку № 1219
37	НМУ імені О.О. Богомольця	стаття 8 Закону № 996	У порушення вимог статті 8 Закону № 996 в Університеті не затверджено правила документообігу і технологію обробки облікової інформації, додаткову систему рахунків і реєстрів аналітичного обліку
Порушення ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності – 7793,5 тис. гривень.			
38	Дніпропетровська медакадемія	Пункт 3 Порядку № 461 Пункт 12 Порядку № 461 Частина друга статті 2 Закону № 208	За відсутності акта готовності об'єкта до експлуатації експлуатується об'єкт, капітальний ремонт якого завершено по вул. Дзержинського, 9, у м. Дніпро ("Зовнішнє утеплення північно-західної частини фасаду навчального корпусу № 1 ДЗ "Дніпропетровська медична академія МОЗ України"). Проте експлуатація об'єктів, не прийнятих в експлуатацію, забороняється, що створює ризики неекономних видатків у сумі 710,8 тис. гривень . <i>Довідково. Згідно з частиною 2 статті 2 Закону № 208 суб'єкти містобудування, які є замовниками будівництва об'єктів, несуть відповідальність у вигляді штрафу за правопорушення, зокрема: експлуатація або використання об'єктів будівництва, не прийнятих в експлуатацію, об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми наслідками (СС2), – у розмірі трьохсот сімдесяти прожиткових мінімумів для працездатних осіб (1921 x 370=710,8 тис. гривень)</i>
Ризики неекономних видатків – 710,8 тис. гривень			

№	Назва закладу	Порушено нормативно - правовий акт	Суть порушення
Нефінансові порушення			
39	НМУ імені О.О. Богомольця	Пункт 8 статті 33 Закону № 1556 Пункту 4.4 глави 4 Положення № 174	У 2017 році укладено 27 угод із 23 закладами, клінічний статус яких не підтверджено. Аналогічно у 2018 році укладено 31 угода із 27 закладами, клінічний статус яких не підтверджено. Відповідно до реєстру угод про співпрацю клінічних кафедр ЗВО з клінічними закладами встановлено, що станом на січень 2019 року в ЗВО відсутні 6 угод із закладами, в яких розміщено його кафедри. В порушення пункту 4.4 Положення № 174 Положення про клініку не затверджено ректором ЗВО
40	Дніпропетровська медакадемія	Частина третя статті 51 Бюджетного кодексу	Головним розпорядником бюджетних коштів (МОЗ) обґрунтовані ліміти споживання комунальних послуг Дніпропетровській медакадемії не встановлювались
41	НМУ імені О.О. Богомольця	Частина четверта статті 13 Бюджетного кодексу і стаття 4 Закону № 996	У порушення вимог Бюджетного кодексу Університет не володіє інформацією щодо напрямів використання коштів спеціального фонду за відповідними підгрупами власних надходжень у сумі 860289,7 тис. грн, водночас при веденні бухгалтерського обліку за спеціальним фондом не дотримується основних принципів бухгалтерського обліку, зокрема, повного висвітлення та відповідності доходів і витрат, визначених статтею 4 Закону № 996
42	Львівський медуніверситет	Стаття 116 КЗпП	Всупереч вимогам КЗпП упродовж 2017–2018 років ЗВО виплата компенсації за невикористані дні відпусток 54 працівникам у загальній сумі 73,5 тис. грн (у т. ч. за 2017 рік – 35,7 тис. грн (26 працівникам), у 2018 році – 37,8 тис. грн (28 працівникам) проводилась з порушенням термінів (пізніше або в термін від 2 днів до 7 днів після звільнення)
43	Дніпропетровська медакадемія	Перелік № 150 Підпункт 1.1 пункту 1 та підпункт 3.1.3.2 підпункту 3.1.3 пункту 3.1 Інструкції № 333	В порушення вимог Переліку № 150 ЗВО укладено угоди на виконання поточного ремонту, який відповідно до вказаного переліку належить до капітального ремонту. Як наслідок, ЗВО здійснено видатки у сумі 8451,9 тис. грн за договорами за КЕКВ 2240 “Оплата послуг (крім комунальних)”, однак повинні були здійснюватися за КЕКВ 3132 “Капітальний ремонт інших об’єктів”
44	Львівський медуніверситет		ЗВО здійснено видатки у сумі 3817,1 тис. грн (1733,6 тис. грн у 2017 році і 2083,5 тис. грн у 2018 році) за договорами за КЕКВ 2240 “Оплата послуг (крім комунальних)”, проте повинні були здійснюватися за КЕКВ 3132

№	Назва закладу	Порушено нормативно - правовий акт	Суть порушення
			“Капітальний ремонт інших об’єктів”
45	НМУ імені О.О. Богомольця		У порушення підпункту 4 пункту 1 розділу III Статуту університету проректора з науково-педагогічної роботи та перспективного розвитку НМУ імені О.О. Богомольця Никитюка О. А. згідно з наказом від 22.10.2014 № 1376-л з 22.10.2014 переведено на вказану посаду до проведення конкурсу на заміщення вакантної посади без погодження з МОЗ
46	НМУ імені О.О. Богомольця		У порушення пункту 15 Положення про бухгалтерську службу НМУ імені О. О. Богомольця, затвердженого ректором Москаленком В. Ф., яким передбачено, зокрема, що головний бухгалтер, або особа яка його заміщує, не може отримувати безпосередньо за чеками та іншими документами готівкові кошти і товарно-матеріальні цінності на період його тимчасової відсутності, з 17.09.2018 призначено виконуючою обов’язки головного бухгалтера касира Федоренко Г. М. (увільнена від виконання цих обов’язків 18.02.2019)

Таблиця
встановлених аудитом зведених порушень за перевіреними ЗВО

ЗВО	Використано з порушенням чинного законодавства, непродуктивно і нерезультативно	Створено ризики незаконного і неекономного використання коштів	Недоотримано доходів (установою та фізособами)	Недоотримано бюджетом	Загалом порушень
<i>тис. грн</i>					
Всього допустили порушення при використанні коштів державного бюджету, у тому числі:	196687,0*	981,3**	13996,9	5905,0	217570,2
1. Буковинський медуніверситет	9179,7	201,7	1272,3	783,7	11437,4
2. Одеський медуніверситет	101631,7		138,2		101769,9
3. Дніпропетровська медакадемія	9324,8	710,8			10035,6
4. Донецький медуніверситет	17671,3		11815,0	4814,8	34309,1
5. Львівський медуніверситет	24700,1		672,1		25372,2
6. Національний фармацевтичний університет	1802,8		0,5		1803,3
7. НМУ імені О. О. Богомольця	32376,6	60,8	98,8	306,5	32842,7
<i>тис. дол. США</i>					
Донецький медуніверситет			1097,1		1097,1
Крім того, встановлено порушення при плануванні коштів державного бюджету за бюджетною програмою 2301070 в МОЗ на загальну суму 7347161,6 тис. гривень.					

* крім того, через неефективне управління бюджетними коштами, повернуто до бюджету невикористані асигнування ЗВО, які не перевірялися, а саме: Луганським державним медичним університетом – 2648,3 тис. грн, Запорізьким державним медичним університетом – 0,1 тис. гривень.

** Луганським державним медичним університетом – 8 тис. гривень.